

Nr. 1 • 1939

POLITSEILEHT

United Baltic Corporation, Ltd.

158, Fenchurch Street, London, E. C.

Owners of

ANGLO-BALTIC LINE

maintaining a regular Mail, Passenger and Cargo Service between
LONDON and DANZIG, GDYNIA, KLAIPEDA, RIGA and TALLINN
HULL and LIEPAJA, KLAIPEDA and TALLINN.

All steamers fitted with refrigerating machinery of
Lloyd's highest class.

TALLINN to HULL and LONDON
every WEDNESDAY.

Through-cargo with prompt transhipment in HULL or LONDON to:
NEWCASTLE-ON-TYNE, LEITH and GLASGOW

and to the main Provincial towns, also to:

ANTWERP, BRUSSELS, DUNKIRK

and to

SPANISH AND NORTH AFRICAN PORTS, PORTUGAL, U.S. A.,
GULF PORTS, PACIFIC COAST, SIAM, INDIA, AUSTRALIA,
NEW ZEALAND, SOUTH AFRICA, PALESTINE and
TURKISH PORTS.

For particulars regarding freight-rates etc. apply to:

United Baltic Corporation

(ESTONIAN AGENCY - R. KINGHORN)

TALLINN, Pärnu mnt. 10.

Tel. 444-34.

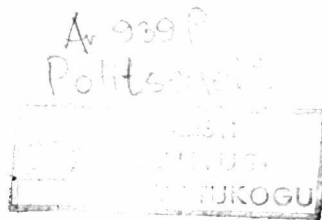
351.74 27

POLITSEILEHT

1939

KAHEKSATEISTKÜMNES

AASTAKÄIK

POLITSEIAMETNIKE KESKKOGU VÄLJAANNE

SISUKORD

	Lk.		Lk.
Alaealiste kasutamine praktilisel jälitamisel	235	Kinnistusüksuste nimede muutmisest —	
Alanud aastaks	1	O. Angelus	185
Allkonstaablite I ettevalmistuskursus	277	Klubiruumide soetamise vajadusest Tallinna	
Apašš Latouche 513, 532, 568		politseiperele	196
Au- ja teenetemärkide kandmisest	88	Koduloomade kaitsest sõjagaasi ohu korral	
Autojuhtidele psühhotehniliste katsete kor-		— L. Aenlo	345
raldamisest	194	Kohanime muutmise — O. Angelus	140
Eesti Mängud — O. Piirsalu	260	Kokaiin	408
Ehituspoliitilised ja -tehnilised abinõud KÕ		Konstaablite puhkeajast	193
korrald. alal — R. Vaharo	147	Konsulid ja nende õigused — U. Lender 419,	444
Ehitusseadusest (uuest) — E. Taul	325	Koosolekud — E. Mets 422, 441	
Eksterritoriaalsuse õigus — U. Lender 189,	219	Korra alalhoidmine, kohalik vaatlus ja side	
Elukindlustuse mõte ja sisu	122	(KVS) — R. Vaharo	77
Enesetapmised Eestis — K. Raid	392	Kriminaalkohtupidamise seadustiku muuda-	
Evakuatsioon kodanliku õhukaitse abinõuna		tusist — J. Raidjõe	158
— R. Vaharo	213	Kr.-kohtuotsuste täitmisest tasusummade	
Fototehnika abi tähtsus võltsimiste juures		osas	573
— F. Vittlich	341	Kriminaaljutustab	156
Gaasitorbik — H. Arro	70	Kriminalistika ja grafoloogia — F. Vittlich	319
Haigekassamaksude sissenõudmisest —		Kuidas ma selgitasin otsitava isiku	178
— O. Past	150	Kuidas saabub seadus — J. Klesment	108, 144, 173, 262, 297
Helsingi-Tallinna politseivahelist laskevõist-		Kuldseid küsimused	4
lust 10 a.	354	Kuritegelise hüpnosi ohtlikkusest	199
Hendaye—Madrid—Hendaye	379	Kuritegevuse tähendus	46
Hendaye—Nice—Rooma	404	Kursus politseikomissariidele	22
Hetkfoto-tehnika — V. Toom	320	Kuueteistkümnes oktoober 1905 Tallinnas	454
Hobusepasside alal puudusi	322	Kuulide läbistuvõimest — F. Vittlich	267
Huvitavaid ekspertiise	416	KÕ abinõu — evakuatsioon — R. Vaharo	213
Hüpnosi ohtlikkusest	199	KÕ korraldamisest elamus — R. Vaharo	560
Infrapunaseist ja ultraviolettkiirtest —		KÕ kursus instruktoreitele	127
F. Vittlich	2	KÕ kursus kõrgematele juhtidele	82
Inglise kriminaalkohtute korraldusest	222	KÕ nädal 391, 433	
Inglise riigikorrast ja valitsemisviisist	117	KÕ väljaõppe korraldamine — R. Vaharo	167
Inspektor A. Liit — N. Reimo	104	KÕ ülesanded ja organisatsioon — R. Va-	230
Juhiseid koduseks võimlemiseks—E. Kolm-		haro	398
pere 200, 224,		KÕ ülesanded Saksa politseis — A. Arro	288
244, 278, 308, 388, 414, 434, 458, 483, 522, 538		Käitumisest politseiteenistuses — J. Tiisväli	
Juuksed kriminalistikas — G. Rooks	314	Laibatuulett	217
Jälgede konserveerimisest — A. Liit	72	J. Laidoner 55-aastane	61
Jälitamise meetod — A. Liit . 429, 447, 504, 528		Laipade kõrvaldamine tapmistepuhul	264
Kaheksa vahiposti, märkmik meeleoludega		Laskehaavad kriminalistlikus praksises —	
— A. Peel	499	G. Rooks	66
Karistamine ja selle otstarve — K. Pedaja	437	Laskuritega Tallinnast Luzerni	302
Karistussüsteemide ajaloolisest kujunemi-		K. Lepp 50-aastane	467
sest 1596. a. — K. Pedaja 192, 238		Liikluse julgeolek Eestis — K. Raid	207
Kastratsioon ja sterilisatsioon — K. Raid	270	Liikluskorraldusest Soomes — A. Lumme	211
Kelmus — S. Kuresoo 177, 197, 219, 244, 276,	325	Liikluspropaganda — H. Tann	525
Kinnipidamiskaristused ja nende täitmine		A. Liit — N. Reimo	104
Eestis — K. Pedaja	400	A. Liit ajakirjanikuna	107
		A. Liit 50-aastane	103
		A. Liit'i osa kriminalistika kujunemises ja	
		arenemises Eesti politseis — E. Mets	106
		Lilith — J. Lemaitre	545

	Lk.		Lk.
Luzern—Bern—Vallorbe	328	Saksa politsei ülesanded kodanlikus õhu-	
Läti linnade nimetamisväärusid	304	kaitses — A. Arro	398
Maa peal rahu — A. Täheväli	544	Sangarsümfoonia — O. Lillendal	90
Malerindelt 135, 180,	243	Seljataguseist „kangelasist“ vabadussõja	
Mida peab teadma mürgitussurma väliseist		päevil — P. Kangro	268
tunnuseist	566	Silm-silma, hammas-hamba vastu	17
Mitte õnnetusjuhtum, vaid mõrv — S. Ku-		Sirge seljaga eluvõitlusse — M. Aitsam	497
resoo	511	Siseministri külaskäik Soome	370
Moondamine — R. Vaharo	37	J. Sooman ja E. Lenderi Gümnaasium —	
Murdvaras nr. 1313 — V. Pank	156	E. Lender	493
Mõrv 85 aastat tagasi	402	J. Sooman jalgpallimehena — A. Ander-	
J. Müller 50-aastane	466	kopp	495
Müts maha nende politseinike ees!	179	J. Sooman 50-aastane	486
		J. Sooman ühistegelaseks — Th. Käärrik	495
Napoli—Kapri—Veneetsia—Viin	474	J. Soomani osa meie laskespordi arendami-	
Narva politseipere huvikülanne automatk	331	ses — O. Sternbeck	496
Näpet-näpet õhukaitses aiaid — A. Arro 386,	410	J. Soomani põlvnemine	489
inõukogude Vene politsei organisatsioonist		J. Soomani tegevus Kindr. Laidoneri Nime-	
ja tema ülesandeist 14, 43		lise Kapitali Komitees	491
Näpujäig ainsa suutoendina — V. Pank	13	J. Soomanile tervitused — N. Reimo	491
Näpujärgend ja selle kasutamise isiku kind-		Soome ajakirjanduse tähelepanu min. R.	
lakstegemise vahendina — A. Liit	469	Veermaa külaskäigule Soome	399
Näpunäiteid tuluteadaande täitmiseks —		Soome liikluskorraldusest — A. Lumme	211
E. Leetmaa	6	Soome nimismehed Tartus	330
Närviarst	383	Soome poliitiline politsei	198
Närvlikkusest — dr. H. Jürgenson	452	Sordiaasta ülevaade — R. Parve	571
		Suurte tähtpäevade aasta — Joh. Animägi	62
Omavalitsussekretäride kursus 16. jaan.—		Sõja eelpäevil Berliinis — F. Vittlich	508
31. märts, 1939	159	Sõjavägede ülemjuhataja J. Laidoner	
Otsustusi sisaldavaid tunnistajate seletusi	240	55-aastane	61
		Sünnuspäevast — S. Sööt	10
Peatoimetaja ajakirjanikuna	107	Süüteguse arengusuundi Eestis — K. Raid	477
Perekonnakirjade korraldamine — O. An-		Süütunnus	342
gelus	35	Taani politseidirektori külaskäik Eestisse	359
Petseri ja Petseri klooster	151	Tagasivaade lõppevale aastale	548
Pimedate juhtumite jälitamismeetod —		Tallinna sadamas	119
A. Liit 429, 447, 504,	528	Teenetemärkide kandmisest	88
Pimendamise määrusest — R. Vaharo	534	Telefoni tarvitamisest politseis	556
Politsei ja ajakirjanduse koostööst —		Teopaiga vaatluse tähtsusest — F. Vittlich	142
E. Eiste	501	Teopaigajälgede kaasavõtmine lakkfilmi abil	176
Politsei tegevusest 1938. a. — S. Järvi	124	Terariista identifitseerimine haava järgi —	
Politseiametnik ja tema perekonnaliige	243	G. Rooks	365
Politseiametnike Keskkogu 1938. a. tegevu-		Treeninglaskmisi Saaremaa politseis	135
sest	128	Tšekivõltsijate trikke	378
Politseiametnike Narva-Jõesuu puhkekodud		Tuletõrje moodsed löökautod	81
suvitussvõõraste ootel	274	Tuletõrjehooned — moodseim tuletõrjemaja	
Pol.-ametnike puhkekodude mööd. hooaja		Balti riikides	75
tegevusest	567	Tähtis süütunnus	342
Politseikoolis lõppes õppetöö	9	„Tööpäev“	93
Politseinike saavutusid laskespordis 1939. a.		Töövõime kaotuse kindlaksmääramise prak-	
hooajal	519	tikast — H. Jürgenson	426
Politseinike „südametu“ teguviis	534	Töövõimetuse hindamise alused Pensioni	
Politseist enam püstolilaskureid E. Laskur-		seaduse järgi — P. Margna	337
liidu ridadesse	40	Uuendatud vallaomavalitsus — Aleks. Loo-	
Psühhotehniliste katsete korraldamisest au-		rits	32
tojuhtidele	194	Vabariigi President K. Päts 65-aastane	59
Puhkeajast	193	Vahialuste isevalitsemisest — K. Pedaja	375
Pärnu supelasutis	250	Vahistamine KKS § 62 alusel	290
K. Päts 65-aastane	59	Valga ja Tõrva politseiüksuste juubelpidus-	
K. Pätsist väärteos	48	tused	95
Püstolikuulide läbistuvõimest — F. Vittlich	267	Valga politseirahvas turistidena	283
		Valgete orjadega kaubitsemise vastu võitle-	
Rahvaesinduse tööst	206	mise tekkimise areng	299
Rahvastiku iive — olemasoluküsimus —		Valgete orjadega kauplemine ja selle vastu	
A. Tomberg	68	võitlemine	367
Riikliku iseseisvuse kolmandas aastakümnes		Vallaomavalitsus — uuendatud — Aleks.	
— R. Paris	56	Loorits	32
Riisutud vara süütegija avastamisvahendina		Vallorbe—Pariis—Hendaye	352
— P. Kompus	372	Vanarahva ebauusk ja ülestõusmispidud	154
Röövlirömantika — A. Hannes	49	Varakevadisi pildikesi	197
		Veksliseadustikust — O. Pärn 450, 517,	558
Saatuslik jõuluöö	554		
Sadamas	119		

	Lk.		Lk.
Vene politsei organisatsioonist ja tema ülesandeist	14, 43	Spordi alalt:	
Vere- ja spermalaikude identifitseerimisest — G. Rooks	112	Eri- ja välispolitsei käsipallis	164
A. Viigandi mõrv — V. Lipp	294	Juhiseid koduseks võimlemiseks — E. Kolmpere	200, 224, 244, 278, 308, 388, 414, 434, 458, 483, 522, 538, 574.
Viin—Budapest—Krakov	509	Kergejõustikuvõistlused Narvas	359
Vormikandmisest teenistusest vabal ajal	149	Kergejõustikuvõistlused Valgas	412
Võitlus kuritegevusega — A. Liit	28	Kergejõustikuvõistlused Viljandis	283
Võitlus kuritegevusega Ühendriikides	562	VI üleriigilisist politsei spordivõistlusist	356
Võtteid kuriteo läbi omastatud vara peitmisel — M. Ese	236	Kuuevõistlused Haapsalus	360
Vägitöö ilus püsima jäägu	251	Kuuevõistlused Narvas	309
Välisdokumentide hinnangust — U. Lender	84	Kuuevõistlused Petseris	333
Välismaisi uudiseid: 100, 137, 165, 182, 202, 248, 284, 389, 416, 461		Kuuevõistlused Pärnus	362
Väärteos Vabariigi Presidendist K. Pätsist	48	Kuuevõistlused Rakveres	309
Õhukaitse alalt — A. Arro	386, 410	Kuuevõistlused Tallinna politseis	280
Ülekuulamisest — S. Sööt	480	Kuuevõistlused Tartu-Valga prefektuuris	307
Ülestõusmispühad ja vanarahva ebausku	154	Murdmaajooksuvõistlus Haapsalus	227
Ütluste usaldusväärseuse kontrollimine	456	Murdmaajooksuvõistlus Narvas	246
Ametlik osa: 24, 52, 100, 137, 183, 203, 227, 285, 390, 417, 436, 540, 575		Murdmaajooksuvõistlus Petseris	282
Küsimusi ja vastuseid: 25, 101, 248, 286, 435, 463, 542, 576.		Murdmaajooksuvõistlus Tallinnas	226
Laskespordist: 40, 135, 181, 227, 306, 310, 333, 354, 415, 435, 459, 519.		Murdmaajooksuvõistlus Viljandis	245
Pol.-am. Keskkogu ja Kogude tegevusest: 128, 161, 181, 201, 274, 537		Murdmaajooksuvõistlus Viru-Järva prefektuuris	281
Surnud kaasametnikke: . 15, 79, 311, 353, 540		Politsei ratsareserv võitis „Petseri kapa“	282
<i>Tähtpäevad, sünnipäevad, juubelid:</i> 16, 21, 47, 51, 52, 96, 133, 134, 163, 181, 215, 226, 243, 311, 334, 361, 415, 460, 466, 467, 484, 486, 523, 541, 576		Politsei üleriigilised spordivõistlused	334
		Spordiaasta ülevaade — R. Parve	548
		Suusatamisvõistlused Haapsalus	99
		Suusatamisvõistlused Narvas	99, 136
		Suusatamisvõistlused Tallinnas	98
		Tallinn—Valkla teatesuusatamise võistlus	50
		Tallinna politsei ümber-linna-teatejooksu võistlus	245
		Tall. Pol.-am. Kogu 12. käsipallihooaeg	577
		Teenistusalased kolmevõistlused Narva prefektuuris	539
		TPK käsipallimeistri külaskäik Narva	247
		TPK käsipallivõistlused lõppesid	23
		Ujumisvõistlused politseile Narvas	360
		Võrkpallivõistlused Narva politseis	246

Politseileht

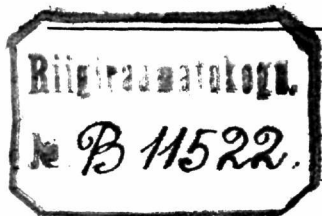
ILMUB 2 KORDA KUUS

Nr. 1 (528)

TALLINNAS, 18. JAANUARIL 1939

XVIII aastakäik

KÄESOLEVAS NUMBRIS LEIATE: Alanud aastaks. — Infrapunaseist ja ultraviolettkiirtest — F. Wittlich. — Kuldsed küsimused. — Näpunäiteid tuluteadaande täitmiseks — E. Leetmaa. — Sündmuspaigast — S. Sööt. — Näpujalg ainsa süüteoendina — V. Pank. — N. Vene politsei organisatsioonist ja tema ülesandest. — Silm-silma, hammas-hamba vastu. — T. P. K. käsipalli-võistlused jm. KAANEPILDIL: Leinaseisak 3. jaan. vaherahu aastapäeval Vabadusväljakul Tallinnas.

Alanud aastaks

Asjamöödunud aastavahetusel soovisime üksteisele vastastikku ohtralt head uut aastat, õnnerikast uut aastat, palju kordaminekut uuel aastal jne. Kordudes aastast aastasse, tunduvad need õnnitlused esimesel hetkel nagu kulunudena. Vaid seltskondliku kombe täitmisenä, kuid ometi iga õnnitletu rinnas pesitseb mingi kavatsus, püü, isiklik soov, mille teostumist ja täitumist ta ootab uuel aastalt, ja vähemalt sõbra lausunud õnnitus, mille siiruses pole ruumi kahtlusele, tundus nagu hella käendusena sellest, et uuele aastale sihitud arglikud soovid siiski ehk täituvad.

Meil igaühel on isiklikus elus tuhandeid kavatsusi ja soove, mille täitumine teeks meid õnnelikuks või suurendaks meie õnne. „Politseileht“ soovib siiralt igale oma lugepeetavaist lugejaist, et alanud aastal ta isikliku elu soovid täituksid sajaprotsendiliselt. Kuid meie, politseiametnikud, ei ela ainult oma isikliku elu; suurem osa meie elust kuulub kutsetööle, teenistuskohuste täitmisele. Mida peaksime soovima uuel aastalt oma kutsetööks?

Soovime eelkõige, et uue aasta küllusesarves ei lõpeks meie jaoks õige ja ehtis töö rõõm! Meie töö on tüütav ja raske. Kui meil puuduks sisemine tööind, mis kihutab meid ülesannete parimale täitmisele, kui me igal silmapilgul ei tunneks eneses kutsust anduda tervena valitud kutsealale, kui me liigutaksime ennast ainult leivapalukese ja tagasundijate pärast, siis ei suudaks me

kunagi oma ülesannetega edukalt toime tulla ega vääriks korra ja julgeoleku valvurite nime. Pealegi on meie töö mõnevõrra tänamatu. Kui põllumees visa tööga löi õitsele talu, arhitekt püstitas kauni hoone, kunstnik maalib suurematu pildi, siis nende saavutused jäävad püsima rahvapõlvedeks ning kiidavad meistri tööd ja annet. Meie rahmeldame ka ööd ja päevad tööd teha, pane me välja oma parima, toome vajaduse korral oma tervise ja elugi ohvriks, kuid midagi käegakatsutavat ei jää sellest järele. Ent meie teame, et kodanik heidab pärast päevatööd rahulikult puhkama, kui ta näeb kordnikku seisimas määratud kohal. Selles seisnebki meie töö õilis tulemus. Kui oleme suutnud säilitada riigis korda, rahu ja julgeolekut, siis oleme oma ülesande täitnud ja võime tunda rahuldust tehtud tööst. Soovime siis, et meie töö oleks aasta kestel edukas ja annaks selliseid tulemusi, mille üle aasta lõpul võiksime tunda tõsist rahuldust ja rõõmu.

Seisame keset võimsalt edasivoolavat elu, mis, juhitud loovast vaimust, lakkamatult otsib ja leiab uusi paremaid vorme. Seda märkame igal sammul. Politsei tegevus ristub väga mitmekesiste elualadega. On seepärast enesestmõistetav, et peame sammuma kaasa üldise arenguga. Sellest on Eesti politsei alati aru saanud ja teinud vajalised järeldused. Uhest küljest on see meid sundinud alaliselt täiendama oma vaimset relvastust — teenistuse tundmist, praktilisi oskusi, teenistuskorra austamist, teisest küljest

Infrapunaseist

F. Vittlich

JA ULTRAVIOLETTKIIRTEST

Infrapunaste kiirte omadusist on selle lehe lugejad juba varemalt informeeritud artikliga, mis ilmus „Politseilehes” nr. 16 — 1937, pealkirja all: „Infrapunasest pildistamisest”. Nimetatud kirjutise lõpus mainib selle autor,

et infrapunast negatiivmaterjali kasutatakse samuti ka kriminaaltehnikas, näiteks võltsimiste avastamiseks.

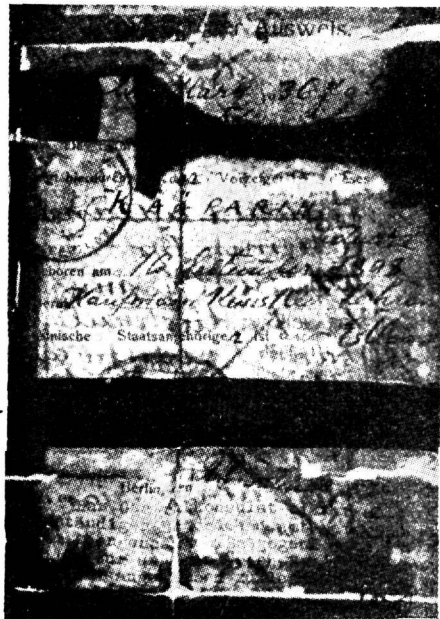
Alljärgnevate ridadega kirjeldatakse, kuidas tööpoolest mõnel juhtumil pildistamine infrapunaste plaatidega võimaldab lähemalt esile tuua ning kujukalt demonstreerida mõnda võltsimist, mille kohta harilik ortokromaatiline plaat poleks selgust toonud.

Pildil nr. 1 näeme E. V. ajutist isikutunnistust, mis on antud välja Eesti Peakonsulaadi poolt Berliinis 22. jaanuaril 1936. a.

Tunnistus on äärmiselt kulumud paber on kortsunud, rebenenud. Kuna tunnistus oli lagunenud üksikuteks tükkideks, siis on ta paberiribadega ning liimiga kokku kleebitud ja sel teel alal hoitud tarvitamiskõlvuliseks. Olgu tähendatud, et kokkukleebimiseks on tarvitatud erakordselt paksu paberit ja et pildil nr. 1 tähega „a” näidatud kohal on tunnistusele kleebitud paberiribasid nii teksti poolel kui ka tagaküljel.

See ülesvõte nr. 1 on tehtud läbitungivas valguses ortokromaatilisele plaadile. Selleks asetati tunnistus kahe klaasplaadi vahele ja valgustati tagant tugevajõulise valgusallikaga, nn. nitrafootlambiga.

Pildil loeme tunnistuse esiküljel leiduva teksti, kuid selle kõrval eraldame selgesti ka tunnistuse pöördküljele löödud mitmesuguste pitsa-

Pilt nr. 1

nõuab see tihedat kaasaelamist ajavaimuga, hingestumist ajastut kandvaist ideist. Viigu alanud aasta meid ka sellepoolest suure sammu edasi!

Politsei võitleb negatiivsete elunähetega vastu, seega valvab ja ohjeldab seltskonna seda osa, kes põhjustab negatiivsete nähetekkimist. See on väga laialdane võitlusala ja veel kusagil pole ainult politsei ja politseilised abinõud suutnud siin anda vastuvõetavaid tulemusi. Hoopis paremaid tagajärgi on saavutatud seal, kus seltskonna parem osa ja politsei töötavad käsikäes, kus seltskond toetab politseid, milleks avanevad väga mitmekesised võimalused. Selleks aga on eelkõige

vaja head usaldusvahekorda, üksteise täit mõistmist. Meie politsei on alati otsinud head usaldust seltskonnalt ja on seda ka leidnud. Jääb ainult soovida, et seltskonna ja politsei koostöö negatiivsete elunähetega väljarookimisel muutuks senisest intensiivsemaks ja viljakamaks. Soovime siis veel lõppeks, et oskaksime alanud aastal seltskonna usaldust meie vastu säilitada ja kasvatada ja leida järjest paremaid teid selle rakendamiseks ühiseks võitluseks!

Niisiis rõõmsas töömeeleolus, enesetäiendamise tähe all rühime seltskonna kasuks ja seltskonnaga käsikäes uuel aastal edasi. Selleks kogu politseiperele veel kord

head, õnne- ja tulemusrikast uut aastat!

TOIMETUS.

tite jäljendid ja tindiga kirjutatud teksti. Nitrafootlambi valgus ei suutnud läbi tungida neis kohtades, kus tunnistus oli mitmekordselt kaetud paberiribade ja liimiga. (Mustad kohad fotol nr. 1.)

Pildistamine tavalise negatiivmaterjaliga ei suutnud seega selgitada, missugune tekst on leidunud kaetud kohtadel.

Endise teksti fotograafiline esiletoomine õnnestus, kui hakati töötama infrapunase plaadiga ja musta filtriga, s. t. pildistades pimeduses. Tunnistuse ja nitrafootlambi asetuse oli selle ülesvõtmise juures täpselt endine. Negatiivina tarvitati „Agfa Infrarotplatte 800 Hart”, kuna objektiivide ette asetati must filter Agfa nr. 83. Nagu võis seda oletada juba teoreetilisil kaalutlusil, erines sel teel saadud pilt õige tunduvalt eelmisest. Teisel fotol näeme selle ülesvõtte tulemusi: paberiribadega varjatud tekst on nüüd loetav. Foto lähemal vaatlusel konstateerime järgmist: tunnistuse ülemises vasakpoolses nurgas olid kaetud järgmised sõnad: „Gültig bis...” (= Maksev kuni). See tähendab, tunnistus kaotas kehtivuse juba 22. märtsil 1936. a. Nende sõnade ülekleepimisega taheti seega varjata seda, et tunnistus selle kasutamise ajal (1937. a.) ei olnud enam kehtiv.

Samal põhjusel osutus ilmingimata tarviliuks kinni katta järgmine osa tunnistuse tekstist (näidatud „a” tähega):

„Dieser provisorische Personalausweis ist gültig nur für die Rückreise nach Estland und seine Gültigkeit kann nicht verlängert werden.” (Lühidalt: „tunnistus on maksev ainult tagasiõiduks Eestisse, selle kehtivust ei saa pikendada.”.)

Nagu avaldatud fotod seda selgelt näitavad, omavad antud juhtumil infrapunased kiired tõepoolest suurima tähenduse võltsimise üksikasjade selgitamisel.

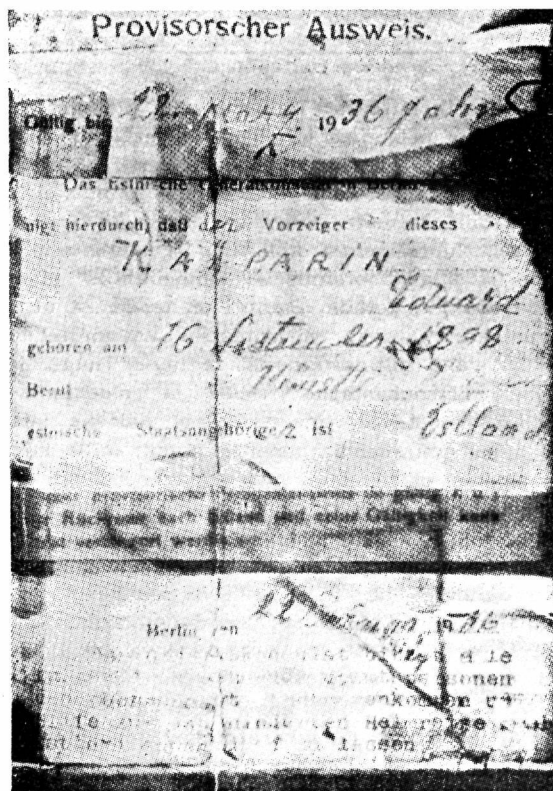
Siiski tuleb tähendada, et on olemas ainult võrdlemisi väga vähe sääraseid juhtumeid, kus infrapunaseid plaate võib märgatava eduga tarvitada kuritegude avastamiseks. Esijoones võiks siin nimetada püssirohu- ja suitsetamisjälgede tõestamist riietel. Vägivaldsete surmajuhtumite puhul osutub sageli vajalikuks kindlaks teha, kas kuul on lastud kaugel või lähedalt. Lähilaskude puhul leiame laskeaugu ümbruses püssirohu jälgi, millede tõestamine sageli pole võimalik mikroskoobilisel uurimisel, eriti siis, kui aluspinnaks on mõni tumedavärviline või hall ülikond. Siin võib infrapunane plaat abiks olla ja soodsail juhtumel nähtavale tuua kõik olemasolevad jäljed.

Meenutades, et infrapunase fotomaterjali müügile laskmine tekitas omal ajal peaaegu sensatsiooni ning et vastavas eriajakirjanduses aval-

dati arvamusi, et töötamine infrapunaste kiirtega omandab kahtlemata erakordse tähenduse kriminaaltehnoloogiliste tööde alal, siis peab aastate möödumisel ütlema, et see esialgne optimism oli kindlasti liialdatud.

Kalduetakse harilikult uute tehniliste leiutiste ülehindamisele. Teisiti pole lood ka nn. ultraviolettkiirtega ehk kvarts-analüüslambiga. Kindlasti ei saa tänapäeval ükski kriminaaltehnik läbi ilma kvartslambita. Ent ekslik on arvata, et see kvartslamp oleks säärase imeaparaat, millega ilma vaevata võiks selgitada igasugused võltsimised, nähtavale tuua kõik nähtamatud sõrme- ja muud jäljed. Viibides 1936. aastal välismaal, kirjeldati mulle ühe riigi juhtiva politseiametniku poolt maal asuvate politseikomissariaatide varustamist tehniliste tööabinõudega, nagu seda seal kavatseti teostada sama aasta lõpuks. Muu seas kavatseti võimalikult igale suuremale jaoskonnale muretseda samuti kvarts-analüüslamp. Kuuldus arvamusi, et „küllap nüüd kohal lahendatakse ultraviolettkiirte abil igasugused, ka salapärased kuriteod, kui ainult leidub mõni asitõend, mis evib tähtsuse jälgede otsimise mõttes.”

Ma ei kahtle selles, et see kavatsus on hiljem ka tegelikult teostatud, sest et vaevalt võiks tähendatud riigis tekkida selles suhtes rahalisi raskusi, kuid sama kindel näib olevat,

Pilt nr. 2

Kuldseid küsimused

Saksakeelne kirjandus kriminaaljälitamise alalt kõneleb juba aastakümneid kriminalisti „seitsmest kuldsest W-st“. Tegemist on siin seitsme küsimusega, mis saksa keeles kõik algavad tähega W.

Neile küsimusile vastuste hankimine loetakse kriminaaljälitamisel esmajärguliseks. Sellest siis ka nimetus „kuldsest W-d“. Need küsimused on: kes? mis? kus? millega? mis otstarbel? kuidas? millal? Selles tõlkes ja järjestuses on eeltoodud küsimused Eesti politseis tuntud „seitsme kuldse küsimusena.“

Igale politseinikule, eriti kriminalistile, peaks ükskõik missuguse süüteo selgitamisele asudes alaliseks jälitamisplaani toormaterjaliks olema need seitse küsimust.

Kui esimesel hetkel tundub, eriti asjasse mittepühendatult, et sellele seitsmele küsimusele on ka seitse vastust, siis teadlik politseinik ei piira ühelegi seitsmest küsimusest vastuste arvu. Mida enam süüteo selgitaja hangib vastuseid, seda sihikindlamalt ja tagajärjerikkamalt võib loota süüteo selgumist. Vastuseid saab küsitleja seda enam, mida laialdasemalt on rakendatud küsimused.

Kui võtta eelnimetatud „seitse kuldset küsimust“ järjekorras, kuidas need minu äratund-

et politseikomissaride optimism on pidanud ruumi andma pettumusele. Tõsi on, et kvartslamp on väga tarvilikuks abinõuks eriti mitmesuguste võltsimiste ja keemiliste puhastamiste uurimisel, esemete keemilise iseloomu kontrollimisel fluorestsentsi abil ning igasuguste plekkide ja jälgede otsimisel. „Imelambiks“ ei saa seda siiski nimetada. Samuti on teada, et ultraviolettkiirte mõju võltsimiste avastamisel on sõltuv väga mitmesuguseist tegureist, nagu näiteks väljapuhastatud tindi ja pleekimisvedeliku koostisest jne. Tuleb näiteks ette, et mõne dokumendi uurimise puhul, mille kohta arvatakse, et tekst on muudetud keemilisel teel, kvartslambi all ei tule nähtavale esialgse teksti jäljed. Oleks suur ettevaatamatus teha sellest kindlakujuline järeldus, et vastav dokument on ilmtingimata ehtis. Keemilised teksti-restaureerimismeetodid töötavad veel põhjalikumalt ja võivad selgelt näidata, et kõnesoleva dokumendi tekst on siiski muudetud.

Kokkuvõttes võib seega öelda, et nagu teisedki tehnilised ja laboratoorsed tööriistad nii nõuab kvarts-analüüslamp kui ka infrapunane plaat töötamise juures asjatundlikku ja kogemustega kätt.

misel dünaamilisel rakendamisel on meie jälitamispraktikas, nimelt: mis? kus? millal? kes? kuidas? millega? milleks? (pro mis otstarbel), siis võiks üksikute küsimustega hankida järgmised vastused:

I. Küsimusega mis?

1. Mis on aset leidnud?
(õnnetus, loomulik surm, enesetapp, hädakaitse, „tehtud“ (fingeeritud) süütegu, süütegu.)
2. Mis leidub süüteopaigal?
(jäljed, märgid, mahajäetud asjad.)
3. Missugune oli ilmastik süüteo sooritamise eel, ajal ja selle järel?
(ametlikud ilmateated, kohalike elanike ülestähendused, tunnistajate seletused.)
4. Missuguseid sündmusi oli süüteopaigal ja ümbruses süüteo sooritamise eel, ajal ja järel?
(õnnetusi, teisi süütegusid, pidustusi, talguid.)

II. Küsimusega kus?

1. Kus on süüalune?
(süüteopaigal, oma töökohas, elukohas, redus.)
2. Kus on süüteoga ära kistud vara?
(jäetud või peidetud süüteopaiga lähedale, süüaluse elu-, töö- või viibimiskohta, müüdüd, panditud või hoiule antud tuttavaile, ostukohtadesse, võõrastele, ümber tehtult tarvitusel, hävitatud.)
3. Kus on süüteo sooritamiseks tarvitatud abinõud?
(jäetud või peidetud süüteopaigale, selle lähedusse, süüaluse elu-, töö- või viibimiskohta, ümber tehtud, panditud, müüdüd, hävitatud.)
4. Kus asub süüteopaik?
(maal, linnas, ruumis, vabas õhus, sõidukis.)
5. Kus asetseb süüteoga ära kistud vara?
(salajases peidukohas, tavalises panipaigas, kahjusaanu juures.)
6. Kus varitses süüalune kuni süüteo sooritamiseni?
(väljas, ruumis, sõidukis.)

III. Küsimusega millal?

1. Millal sooritati süütegu?
(aasta, kuu, päev, tund, minut.)
2. Millal avastati süüteo toimimine?
(kes, millal ja missuguseil asjaoludel avastas.)

IV. Küsimusega kes?

1. Kes on süüalune?
(perekonnanimi, nimi, hüüdnimi, elukoht, töökoht, peatumiskoht, sünniaeg, sõbrad, sugulased, tuttavad, eelkaristused.)
2. Keda nähti kriitilisel hetkel süüteoai-
gal, sinna minemas või sealt tulemas?
3. Kes teadis süüteoai-
ka?
(kel oli juurdepääs, kel olid võtmed, kes
elutses või töötas nüüd või varem süü-
teopaigal või selle läheduses.)
4. Kes oli viimati koos kahjusaanuga?
5. Kes tekitas süüteoai-
ga avastatud jäl-
jed või märgid?
(kas juhuslikult või sihilikult.)
6. Kes jättis süüteoai-
ga oma asju?
7. Kellele leidub jälgi, märke või esemeid,
mis pärit süüteoai-
ga?
8. Kes omab süüteo sooritamisel vajatud
kehalise jõu, teadmised, kogemused, osa-
vuse, kavaluse, julguse, ettevaatuse, lo-
hakuse?
9. Kes tundis kohalikke olusid ja elanikke,
ning viimaste harjumusi?
10. Kes on varem paljastatud samasuguse ja
samal viisil sooritatud süüteo toimijana?
11. Kes varem paljastatud süüaluseist on tei-
nud süüteo sooritamisel samu vigu ja ek-
situsi, mis avastunud konkreetset juhul?
12. Kes omab selle süüteo sooritamisel tar-
vitatud tööriistu ja abinõusid, kes on
neid ostnud, laenanud, valmistanud, kor-
rastanud või seadusvastasel viisil oman-
danud?
13. Kes oli huvitatud selle süüteo soorita-
misest?
(motiiv: aineeline tulu, kättemaks, antud
lubaduse täitmine, väljapääsematu aine-
line või vaimline seisukord, eneserahul-
dus, haiglasel põhjused.)
14. Kes on teinud katset, avaldanud taht
või äratanud muud kahtlust enne seda
juhtu samasuguse süüteo sooritamiseks?
(ähvardus, kokkulepe, ettevalmistus, luu-
ramine, alibi muretsemine.)
15. Kes on äratanud kahtlust pärast süüteo
sooritamist?

(lahkumine senisest elukohast, seniselt
töölt, ainelise kitsikuse järsk lahenemine,
kingituste tegemine, hasartmängudest
osavõtmine, meeleolu järsk tõus või lan-
gus, varem puudunud vigastuste ilmne-
mine, valesetused mõne tähelepanud
elumuudatuse kohta, alibi muretsemine.)

16. Kes avastas süüteo?

(millal ja missuguseil asjaoludel.)

V. Küsimusega kuidas?

1. Kuidas sooritati süütegu?
(süüteo rekonstruktsioon avastunud as-
jaoludele tuges, eriti selgitamiseks, kui-
das võis süüalune pääseda süüteoai-
ga, kuidas ja missuguste abinõudega soori-
tada süüteo, kuidas lahkuda süüteoai-
ga, kuidas, palju ja missuguseid ese-
meid kaasa viia.)
2. Kuidas on süüalune varjanud, moonuta-
nud või kõrvaldanud süüteojälgi?
(vigastusi varjanud ja moonutanud uute
vigastustega, riidetust uuendanud.)

VI. Küsimusega millega?

1. Millega sooritati süütegu?
(kas oli abinõusid, tööriistu, kas need
võeti süüteoai-
ga või toodi kaasa.)
2. Millega on varjatud, moonutatud või kõr-
valdatud süüteojälgi?
3. Millega on seletatavad vastolud süüteo
jälitamis-
pildis?
(unustamine, eksitus, valesti arusaamine,
kergemeelne pealiskaudsus, sihilik varja-
misest tingitud vassimine.)

VII. Küsimusega milleks?

1. Milleks sooritati süütegu?
(motiiviks: otsene või kaudne aine-
line kasu, aine-
line tulu, kättemaks, antud lu-
badus, eneserahuldus, haiglasel põhjused,
teise raskema süüteo varjamine.)
2. Milleks oli süüalune moonutanud oma
välimust?
(sest oli tuntud kahjusaajale või ümb-
ruskonnale.)

T. V. K.

Näpunäiteid tuluteadaande täitmiseks

E. Leetmaa

Tuluteadaande on üldiselt kohustatud täitma ja esitama kõik isikud, kellel eelmisel aastal oli mingisugune tulu ja kes ei ole vabastatud selle esitamisest. Sealjuures tuleb perekonnapeal oma tuluteadaandes näidata ka abikaasa ja Tulumaksu seaduse § 22 põhjal arvesse võetavate perekonnaliikmete tulud. Viimaste hulka kuuluvad lapsed kuni 17 aastani või kooliskäimise korral kuni 20 aastani ning vanemad, kes maksukohuslase ülalpidada ja üle 60 a. vanad. Abikaasal ja perekonnaliikmeil ei tule sellisel korral esitada oma tuluteadaannet. Puuduvad perekonnapeal aga viimaste tulude suurusest mõningail põhjusil andmed, siis võib ta need jätta ka üles andmata, tehse oma tuluteadaandes selle kohta vastava märkuse ja teatades sellest aegsasti tähendatud isikuile iseseisva tuluteadaande esitamiseks. Kuigi nimetatud isikud on esitanud iseseisva tuluteadaande, kuulub nende tulu siiski maksustamisele koos perekonnapea tuludega.

Tuluteadaande esitamisest on tulusaaja vabastatud üldiselt kahe tingimuse olemasolul. Esimeseks tingimuseks on, et ta tulu ühes abikaasa ja eeltähendatud perekonnaliikmete tuludega ei ulatu üle elatishormi. Linnades ja merekindluses on selleks abielulisil 900 kr. ja vallalisil 600 kr., maal — abielulisil 600 kr. ja vallalisil 400 kr. Teiseks tingimuseks on, et isik eelmisel aastal oli tulu vähesuse tõttu tulumaksust vaba. Ainult palgalisil ja põllupidajail on vabastamiseks ette nähtud ainult üks tingimus, nimelt, et maksukohuslase tulu ühes abikaasa ja perekonnaliikmete tuludega ei ületaks eelnimetatud elatishormi.

Siinjuures olgu tähendatud, et nimetatud isi-

Talvepilt Nõmmelt

kud on vabastatud ainult üldkorras antavate tuluteadaannete esitamisest. Maksustamiskorralduse seaduse § 42 põhjal võib maksuinspektor aga teadete esitamist nõuda ka neilt isikult, kelle maksukohuslus on ainult arvatav ja vastava nõude korral tuleb teadaanne alati esitada.

Päranditombu tulude kohta lasub tuluteadaande esitamise kohustus esmajoones päranditombu hooldajal. Ei ole päranditombule hooldajat määratud, tuleb tuluteadaanne esitada päranditombu faktilisel valdajal, kes kasutab järelejäänud vara. Selleks on harilikult pärandijäta lesk või lapsed. Teadaandes tuleb tulu näidata kogu eelmise aasta eest, olgugi et pärandijäta osa aastat ise elas.

Tuluteadaanne tuleb esitada hiljemalt 1. veebruariks linnades — maksuinspektoreile või maksuinspektori poolt juhutatud kohta ja maal — valla tuluhindamiskomisjonile. Teadaanne tuleb esitada selle koha järgi, kus maksukohuslane alaliselt elas tuluaasta 15. detsembril. Tuluteadaannet postiga saates loetakse see õigel ajal esitatuks, kui see kannab 1. veebruari postitemplit. Vastava palve põhjal võib maksuinspektor pikendada tuluteadaande esitamise tähtaega kaaluvail põhjusil. Sellekohane pikenduspalve tuleb esitada enne tuluteadaande esitamiseks ettenähtud tähtaega.

Eriline tähtaeg on tuluteadaande esitamiseks kaubandus-tööstusettevõttele ja põllupidajail, kellel on täielik raamatupidamine ja kes soovivad, et neid maksustataks raamatupidamise andmeil. Kaubandus-tööstusettevõttele on sellisel korral tuluteadaande esitamise tähtajaks 1. aprill ja põllupidajail 15. mai.

Tuluteadaanne tuleb üldiselt täita möödunud kalendriaasta tulude põhjal. Seaduses on veel ette nähtud tuluteadaande täitmine möödunud tegevusaasta tulude alusel, kui tegevusaasta ei lange kokku kalendriaastaga. Viimast moodust võib kasutada juhtumeil, kui maksukohuslasele on täielik raamatupidamine, mida maksustamiseks pidevalt esitatakse, nagu põllumajapidamiste, kaubandus-tööstusettevõtete jne. kohta.

Tulumaksu seaduse § 6 teine lõige annab üldise põhimõtte tuluteadaande täitmiseks. Selle tekst on järgmine: „Tulu hulka ei arvata mitte ainult läinud kalendriaastal kätte saadud tulud, vaid ka need, mis sel aastal pidid sisse tulema, aga sisse nõudmata jäid.“ Seega tuleb näidata kõik tulud, mis käivad möödunud kalendriaasta kohta, vaatamata sellele, et need jäid kätte saa-

mata. Kui saamata jäänud ja omal ajal tulumaksustatud tulusummad järgnevatel aastail sisse tulevad, ei ole neid sissetulekuaastal enam teiskordselt tarvis näidata. Muutub aga tuluvõla kättesaamine järgnevatel aastail lootusetuks, võib seda üldise põhimõtte järele (Tulumaksusead. § 11 p. 5 ja § 14) lootusetuse tekkimise aastal selle aasta tuludest maha kirjutada. Lootusetuse kohta tõenduste esitamise kohustus lastub maksukohuslasel.

Kulude kohta kehtib põhimõte, et maha võib arvata kulud, mis tasutud tuluaasta eest. Eelmistele aastatele kulude tagantjärele tasumine ei kuulu mahaarvamisele.

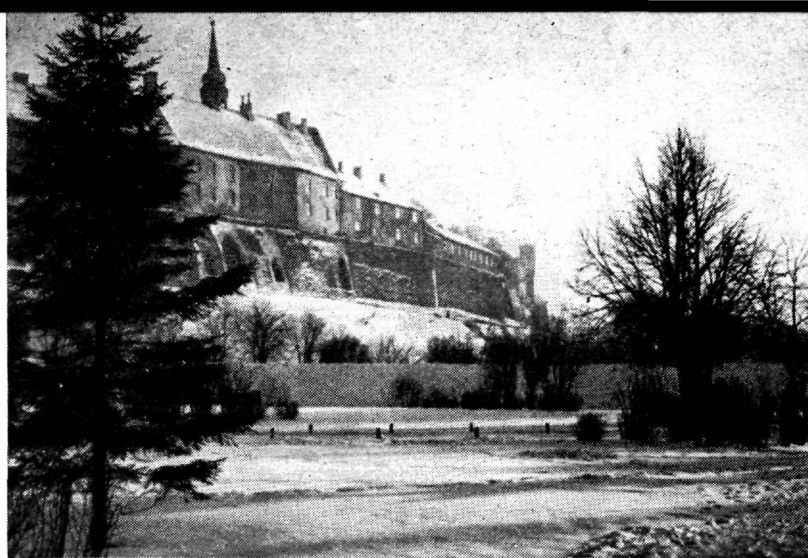
Kui maksukohuslasel on mõnest tuluallikast ülejääk, teistest puudujääk, siis arvatakse Tulumaksuseaduse § 18 põhjal ülejääkidest puudujäägid maha ja maksu alla langeb nende vahe. Siinjuures tuleb silmas pidada, et maha arvatakse ainult tuluallikate puudujäägid. Kui isikul on varad, millest tulu ei ole saadud ja mis seega ei esine tuluallikana, näiteks ehituskrunt, kasutamata hooned jne., siis selliste varade kulud teiste tuluallikate tulust ei kuulu mahaarvamisele.

Enne tuluteadaande täitmisele asumist tuleks kõigepealt soovitada tuluteadaande blanketiga tutvuda ja see läbi lugeda. Tuluteadaandel on maksustamisel põhjapanev tähtsus, ning ta peab sisaldama vastuseid kõigile ülesseatud küsimustele, mis käivad maksukohuslase kohta. Ei ole tuluteadaandel näiteks perekonnaliikmete ülalpidamist, võlaprotsentide maksmist jne. näidatud, ei saa neid ka hiljem arvestada, kas vastulause või kaebuse puhul.

Tuluteadaande võib sisuliselt jagada kahte ossa. Esimene osa sisaldab küsimusi üksikute tuluallikate tulude ja kulude üle ja jaguneb vastavalt Tulumaksuseaduses (§ 8) ettenähtud viie tuluallika liigile viide punkti, nimelt: 1) tulu rahalisest kapitalist; 2) kinnisvaradest; 3) kaubandus-tööstusettevõttest; 4) palgatulu ja 5) kutselise tegevuse ja muud tulud. Teine osa kannab nimetust „Erilised teated“ ja sisaldab peamiselt küsimusi maksukohuslase perekonna ja temale kuuluvate tuluallikate ning muude varade üle. Seega tuleb iga tuluallika kohta teadaandes näidata andmed esiteks tulude-kulude suuruse üle ja teiseks eriliste teadete all selle kohta, milles seisneb see tuluallik.

Kui isikul on mitu üht liiki tuluallikat, näiteks mitu rahalist kapitali, mitu maja või äri või on ta palgaline mitmes kohas, tuleb tuluteadaandele alati juurde lisada eri leht, milles märgitakse, kui palju on tulu saadud igast rahalisest kapitalist, või kui suured olid tulud ja kulud igast majast jne. Mitme sama liiki tuluallika tulude kokkuvõtteid kantakse tuluteadaandesse.

Tuluteadaande punkti I all kuuluvad näitamisele rahaliste kapitalide tulud. Rahalised kapita-

Vaade Toompeale, Šnelli tiigi poolt vaadatuna

lid ise tuleb aga näidata eriliste teadete punkti 3 all, kusjuures tuleb näidata kõik rahalised kapitalid vaatamata sellele, kas neist tulu on saadud või mitte. Lähemalt peatun ühe rahalise kapitali tululiigi juures, nimelt tulu juures, mis saadud dividendina aktsiatelt ja osatähtedelt. Alates 1. jaanuarist 1938 maksustatakse kõigi aktsiate ja osatähtede dividendid tuluallika juures tulust 12% määral kinnipidamise näol. Sealjuures loetakse nimeta aktsiate ja osatähtede tulu sellega lõplikult tulumaksustatuks ja nende tulu isiku muude tulude maksustamisel ei võeta arvesse. Nimeliste aktsiate ja osatähtede dividendid kuuluvad maksustamisele harilikus korras ja nendelt kinnipeetud summad loetakse kinnipidamisele järgneva aasta tulumaksu ettemaksuks ning arvatakse selle katteks. Kui nimeliste aktsiate ja osatähtede dividendidelt kinnipeetud summad ületavad määratud maksu või on isik tulu vähesuse tõttu tulumaksust vaba, makstakse ülemäära kinnipeetud summad tagasi. Seega nimeliste aktsiate ja osatähtede tulu tuleb tuluteadaandes näidata harilikus korras. Nimeta aktsia- ja osakapital tuleb küll eriliste teadete punkti 3 all näidata, kuid varustatult vastava märkusega, et aktsiad ja osatähed on nimetud. Viimaste tulude kohta tuleks tuluteadaandele lisandada eri leht ja näidata need sellel, et vältida võimalikke eksitusi maksustamisel.

Kinnisvarade (välja arvatud põllumajapidamised) tuluks tuleb arvata nii tulu, mis saadud korterite ja äriruumide üürimisest, kui ka majajärelõuna enese, ta perekonnaliikmete ja majahoidja poolt kasutatud korterite ja äriruumide üüriväärtused. Viimased kuuluvad tuluks arvamisele keskmiste kohapealsete üürihindade suuruses. Üürituludes tuleb näidata ka vee- ja kajaalgustusrahade nimetuse all saadud summad. Kinnisvara kulude kohta tuleb silmas pidada kinnisvara puhastulu arvutamise määrust (RT

1936, 30, 201 ja 1937, 22, 185) eeskirju. Nime-
tatud määruse järgi määratakse kinnisvara pu-
hastulu tulumaksustamisel kindlaks, kas pidevalt
ja korralikult peetud raamatupidamise andmeil,
mis tõendatud tulude ja kulude dokumentidega,
või arvutatakse kinnisvara kulud määru-
ses sisalduvas tabelis ettenähtud kuluprotsentide põh-
jal kinnisvara üldtulust. Peaasjaliselt sünnib
kulude arvutamine viimase mooduse järgi. Kulu-
protsentide tabelis on ette nähtud üksikasjalised
kuluprotsendid — olenevalt kinnisvara asuko-
hast, tulu suurusest ja sellest, millisest materja-
list on majad ehitatud. Kulude arvutamiseks
kuluprotsentide põhjal tuleb juhul, kui maksu-
kohuslasel on mitu maja, tuluteadaandele lisanda-
da lisaleht, milles näidatud, kuipalju igast ma-
jast on tulu saadud ja millisest materjalist on
ehitatud üksikud majad (puu-, sega-, kivi-). Ku-
na eraldi kulude arvutamisest kuluprotsendi
teel võib kuluks arvata veel makstud veeraha
veearvete alusel, seejuures lisandades veearved
tuluteadaandele. Sellisel korral arvutatakse kul-
ud kuluprotsendi teel tulusummast, mis jäänud
peale veeraha mahaarvamist. Kuigi maksusta-
misel toimub kulude arvutamine kuluprotsendi
teel, tuleb tuluteadaandes näidata ka kinnisvara
tõelised kulud ja nende üle juurde lisada teada-
andes nõutud kulude nimekiri. Kuulub maja
mitmele omanikule, tuleb igal kaasomanikul tu-
luteadaandele lisandada lisaleht, milles on näi-
datud kogu maja tulu ja kulud, kaasomanike ni-
med ja nende osade suurused ning puhastulu
jaotus. Lisalehel näidatud puhastulust kannab
iga kaasomanik vastava osa oma tuluteada-
andesse.

Põllumajapidamise tulu, mille kohta on nõu-
tud andmed teadaande punkti II-A all, on ainu-
ke, mida võib Majandusministri määruse (RT
1935, 101, 840) § 4 põhjal jätta tuluteadaandes
summaliselt näitamata, avaldades soovi, et põl-
lumajapidamise tulu hinnatakse keskmiste nor-
mide alusel. Põllumajapidamise kõrvaltulud —
nagu tulu karusloomade kasvatusest, rehepeksu-
masinatest, viinavabrikust jne., kuuluvad alati
näitamisele. Samuti tuleb üksikasjaliselt näida-
ta eriliste teadete p. 5 all nõutud andmed eriti
talu suuruse ja hindamisühikute (puhtakasurub-
lade) kohta.

Äriliste ettevõtete tulu ja kulud kuuluvad
näitamisele tuluteadaande punkti III all. Siin-
juures juhin tähelepanu sellele, et näidata tuleb
kõik selle punkti all nõutud andmed.

Tuluteadaanne on puudulikult täidetud, kui
nõutud andmete asemel märgitakse: „palun tulu
arvata ärimaksu andmetel,“ või näidatakse
ainult läbikäigusumma.

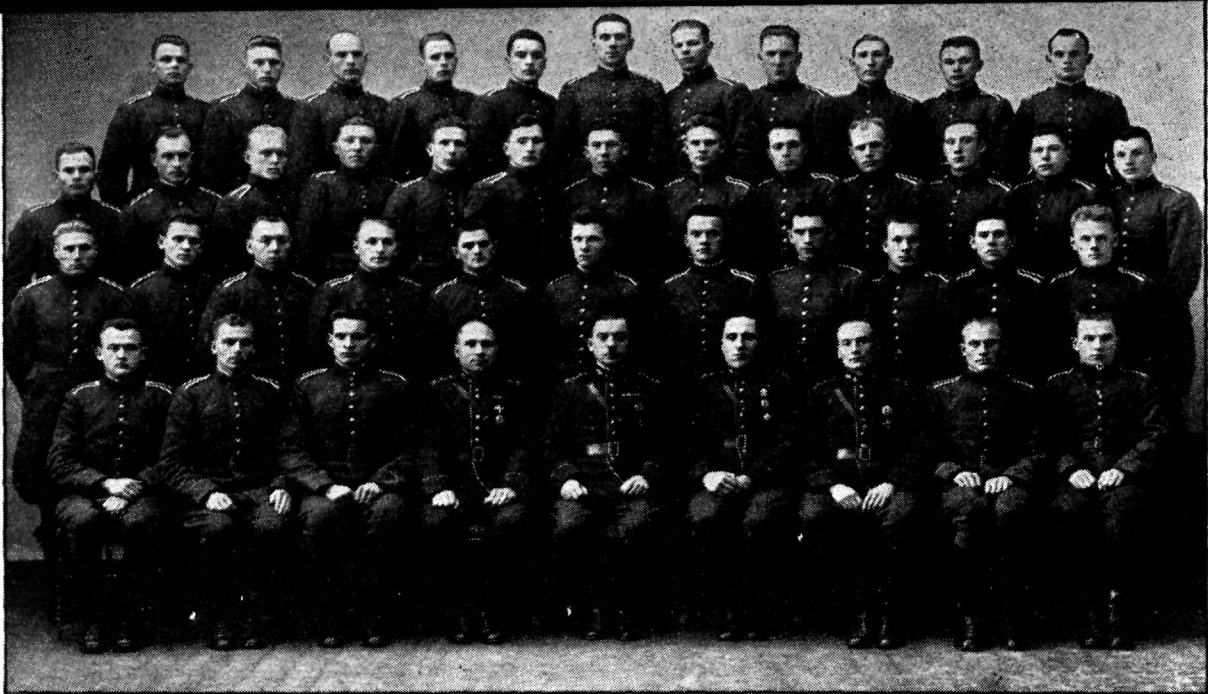
Tuluteadaande punkti IV all kuulub näitami-
sele palgatulu. Näidata tuleb nii rahas kui
natuuras (vormiriided, korter, söök jne.) saadud

palk. Natuuras saadud palk arvatakse tuluks
kohapealse turuhinna alusel. Näitamisele ega
maksustamisele ei kuulu ainult varustuse see osa,
millest varustuse saajal ei ole isiklikku kasu,
nagu vormi erinevustunnused (märgid, numbrid,
paelad). Kuna Tulumaksu seaduse § 21 lubab
tulumaksu määramisel palgatulust maksuvabana
maha arvata 20% (kuid mitte üle 900 kr.), tekib
küsimus, mida lugeda palgatuluks. Palgatulu
eeldab teenistuslikku vahekorda palgamaksjaga
ja peab Tulumaksu seaduse § 21 märkuse 2 põh-
jal olema saadud kas põhipalgale kujul, või lisaks
põhipalgale, näit. perekonna abiraha, gratifikat-
sioonide jne. näol. Palgatulu ei moodusta Riigi-
kohtu seletuste põhjal ekspertide tasu, olgugi et
see on tunnitöö alusel makstud, kuna siin puu-
dub teenistuslik vahekord palgamaksjaga. Pal-
gatulu ei kujuta ka agendi tasu, kuna see ei ole
makstud kindla põhipalgale, vaid provisjoni tasu
näol. Samuti ei käi palgatulu mõiste alla pen-
sion, millelt seepärast ei saa maha arvata 20%.
Eeltoodud tulud kuuluvad näitamisele punkti
V-A all.

Punkti V all kuulub näitamisele tulu vaba-
kutselisest tegevusest, nagu arsti ja advokaadi
praktikast, notari tegevusest jne. Kõik muud
tulud, mis eelmises punktis ei ole tähendatud,
nagu käsitööst, autodest, laevadest, pensionist
jne., kuuluvad näitamisele punkti V-A all.

Peale ettetoodud viie tuluallika tulude ja ku-
lude sisaldab tuluteadaanne küsimusi üldiste ma-
haarvamiste kohta Tulumaksu seaduse § 19 põh-
jal. Nimetatud mahaarvamised on üksikasjali-
selt loetletud tuluteadaandes. Kõigi selles osas
näidatud kulude üle tuleb tuluteadaandele lisanda-
da vastavad tõendid. Erandi sellest üld-
nõudest moodustavad ainult palgast kinnipeetud
pensionikapitali- ja haigekassa maksud, sest
need on tõendatud palgamaksja poolt esitatud
palgateatega. Tõenduste esitamise vajadusele on
juhitud tähelepanu ka tuluteadaandes; juhtumil,
kui need on jäetud esitamata, ei võeta tähendatud
kulud maksustamisel arvesse. Võlaprotsentide
kohta tuleb peale tõenduste lisandada veel lisa-
leht, milles näidatakse protsentide saaja nimi,
elukoht, võlasumma ja tasutud protsentide sum-
ma. Ühtlasi tuleb lisalehel selgitada, missugu-
seks otstarbeks ja millise tuluallikaga seoses on
võlg tehtud. Siinjuures olgu tähendatud, et ma-
haarvamisele kuuluvad ainult eelmise kalendri-
aasta eest tasutud protsendid, mitte aga protsen-
did, mis nimetatud aastal tasutud tagantjärele
eelmiste aastate eest või järgneva aasta eest ette.

Lõppeks peatun veel mõningate küsimuste
juures, mis puutuvad maksukohuslase ülalpidami-
sel olevate perekonnaliikmete näitamisele. Pe-
rekonnaliikmed, kellele ülalpidamine lubatakse
tulumaksustamisel arvestada, on loetletud Tulu-
maksu seaduse § 22. Mahaarvamisele kuuluvad

Politseikooli alama klassi 14. lend ühes kooli juhtkonnaga

Politseikoolis lõppes õppetöö

22. detsembril m. a. lõppes Politseikoolis õppetöö alama klassi 14. lennule, kes komplekteeriti 1. juulil 1938 kooli nõukogu poolt 376 soovivaldanud isiku hulgast.

Vastuvõetud 40 kasvandikust olid linna päritoluga 14 ja maalt 26 kasvandikku. Tegevusaladelt ja elukutselt enne siirdumist Politseikooli jagunesid nad järgnevalt: riigiteenijaid 14, neist: politseiametnikke — 2, suvikordnikke — 5, piirivalvureid — 4 ja vangivalvureid — 3; ülejäänute hulgas domineeris põllutöölisi, seejärel raudteelasi ja äriteenijaid.

Perekonnaseisult oli abielulisi 7 ja vallalisi 23 isikut. Vanuse keskmine määr kõikus 24—25

aasta vahel, kusjuures vanimaks kasvandikuks osutus 31 a. ja noorimaks 22 a. vanune.

Hariduselt vastasid kõik kasvandikud nõutavale 6 kl. algkooli tsensusele, sellest kõrgema määra omasid 6 kasv. 9 õppeaasta ja 3 kasvandikku 10 õppeaasta ulatuses.

Sõjaväelisel ettevalmistusel oli: vanem-allohvitser — 1, noorem-allohvitsere — 13, kapraleid — 11 ja reamehi 15 isikut.

Kasvandike keskmiseks pikkuseks osutus 179 sm, kusjuures pikimaks kasvuks oli 191 sm ja lühimaks 175 sm.

M. a. 22. augustil alanud õppetöö oli vägagi intensiivne, kuna laiaulatusliku õppekava ja tee-

lihaste, adopteeritud ja legitimeeritud laste, maksukohuslase ja ta abikaasa ülenevate ja alanevate sugulaste ja maksukohuslase vendade-õdede ja nende laste ülalpidamised. Nimetatud isikute ülalpidamine kuulub arvesse võtmisele: 1) kui nad on alla 17 a. või kooliskäimise ja ametit õppimise korral alla 20 a. vanad, 2) on üle 60 a. vanad või 3) vanusele vaatamata, kui nad arsti poolt on tunnustatud töövõimetuiks. Töövõimetuks loetakse isik, kes on kaotanud üle 60% normaaltöövõimest. Töövõimetuse kohta tuleb tuluteadaandele lisandada arstitunnistus, millest selgub töövõime kaotuse protsent. Erand. eeltoodud vanuse tingimusest on tehtud Tulumaksu seaduse

täiendusega (§ 22¹) maksukohuslasile, kelle puhastulu aastas ei ületa 1500 krooni, ja ainult laste kohta, kes ei oma mingit iseseisvat tulu ega ole tegevad maksukohuslase tulutoovas majapidamises töäjõududena. Tähendatud laste ülalpidamine kuulub arvestamisele vanusele vaatamata. Kui maksukohuslane annab ülalpidamist perekonnaliikmele, kes temast lahus elab, tuleb ülalpidamise kohta teadaandele lisandada vastav tõendus. Selleks võib olla politseiasutuste või vallavalitsuste poolt väljaantud sellekohane tunnistus, millest selguvad andmed ülalpeetava isiku iseseisva tulu ja vara ning ülalpidamise kohta.

nistuspraktika kõrval võeti läbi autoasjandus teoreetilise osa käsitlusega ja praktilise jõuvankrijuhtimise õpetusega. Vähesest vabast ajast leidsid kasvandikud siiski võimaluse elada kaasa Tallinna Politseiametnike Kogu kultuuriliste üritustega, nii võttis 21 kasvandikku osa Kogu laulukooris peetavaist harjutustest ja kõigist avalikest esinemisist, samuti spordi alal tuli kooli võrkpallimeeskond Tallinna-Harju prefektuuri politseiüksuste vahelisel võistlusil 4. kohale.

Õppetöö lõpul korraldati 19.—21. dets. m. a. kooli katsekomisjoni ees katsed kasvandike teadmiste hindamiseks, mille tulemusena kõik 40 kasvandikku tunnustati lõpetanuks Politseikooli alama klassi, seejuures 13 kasvandiku teadmised osutusid headeks ja ülejäänute teadmised rahuldavaiks.

Pealeselle sooritasid Politseikooli juures moodustatud jõuvankrijuhtide katsekomisjoni ees praktilise sõiduuskuse katse ja omandasid vastava tunnistuse järgmiselt: 14 kasvandikku IV liigi ja 3 kasv. VI liigi jõuvankrijuhi loa saamiseks.

Ühel ajal kasvandikele korraldatud katsetega 12 politseiametnikku esines eksteridena katseil kooli katsekomisjoni ees kõrgema klassi õppekava ulatuses.

Katsekomisjon tunnustas 4 eksterni teadmised rahuldavaiks kõrgema klassi õppekava ulatuses ja otsustas neile anda politseiteenistuse kutsetunnistused. Teistele eksternidele katsekomisjon määras järeleksamid või tunnustas nende teadmised nõrkadeks.

Alama klassi õppekava ulatuses oli katseile ilmunud 6 kordniku kohustetäitjat. Nende teadmised hinnati katsekomisjonilt rahuldavaiks 3

katsealuse suhtes, kahele määrati järeleksamid, kuna ühe teadmised tunnustati nõrkadeks.

Politseikooli 14. lennu alama klassi kursuse lõpetasid alljärgnevad kasvandikud:

Elmar Kaljuste	Georg Kaasik
Oskar Liivik	Johannes Pallandi
Lembit Kauri	Einmar Alt
Ilmar Nurmsaar	Richard Traks
Jüri Alekand	Robert Rajasild
Veli Vaigur	Helmuth Markus
Alfred Zärens	Aleksander Kolle
Ernst Meigas	Anton Rand
Theodor Tambur	Ralf Kirpson
Julius Jürine	Ernst Ots
August Palm	Jakob Lipp
Voldemar Kasari	Valdur Riit
Jaan Leipalu	Johannes Roosimägi
Elmar Veerpalu	Oskar Paju
Herman Rooma	Arnold Raidmaa
Elmar Parvik	Evald Tarto
August Roosaar	Algus Mõts
Voldemar Kasela	Viktor Pihl
Rudolf Sootla	Albert Must
Rudolf Münt	Valdo Salumets

Samal ajal sooritasid kooli katsekomisjoni ees katsed Politseikooli kõrgema klassi õppekava ulatuses ja omandasid vastava kutsetunnistuse poliitil. pol. agent Valter Joonsaar, van.-kordnik Peeter Mägi, van.-kantseleiametnik Enn Soosalu ja vanem-kordnik Albert Laur.

Alama klassi õppekava ulatuses sooritasid katsekomisjoni ees katsed järgmised kordniku k. t.: Mihkel Paju, Alfred Rõivas ja August Märdimäe.

Sündmuspaigast

S. SÖÖT

Et süütegijat karistada, on teda vaja otsida ja kindlaks teha süü.

On kujunenud mitu talitusviisi süütegija isiku otsimiseks ja tema süü tõendamiseks.

1. Otsitakse süüteo läbi riisunud vara ja sel teel jõutakse süütegijani.

2. Otsitakse süütegija jälgi sündmuskohalt ja püütakse neid mööda jõuda süütegijani.

Väga palju tegelikku käsitlemist on leidnud esimeses punktis näidatud talitusviis. Meil on väga hästi arenenud varastatud vara otsimine ja süütegija kindlakstegemine selle abil. Ametkonnad on selle talitusviisi väga hästi omandanud ja üksikametnikud on sellesse tublisti süvenenud. See meetod on annud ka häid tulemusi varguste ja kelmuste juhtumel. Talitusviis seisneb selles, et ametnikud loovad sidemeid ja tutvusi vanaasjade ostukohtade pidajatega, kontrol-

livad sageli varastatud asjade ostukohti. Õpitakse pähe süüteo läbi kadumaläinud asjade tundemärgid ja koostatakse kartoteeke nende kohta. Ametnike tegevus seisnebki peamiselt süütegude läbi kadumaläinud asjade otsimises. Kui leitakse üks sarnane objekt, siis jälitaja selgitab selle päritolu valdaja kaudu, kellelt viimane asja on saanud ja nii jõutakse kergesti välja süütegija isikuni. Sellel talitusviisil on see halb külg, et ametnike tööpiirkonnad on kindlaks määratud ja sageli süütegijad toimivad niivõrd targalt, et nad süüteo kaudu saadud esemeid oskavad realiseerida väljaspool seda piirkonda, kuhu ulatub selle piirkonna ametnike tegevus. Varastatud esemete tundemärkide edasiandmine teistele asutusile ja ametnikele ja nende otsimine ei anna selliseid tulemusi kui oma piirkonnas ametnike otsing.

Teisena nimetatud talitusviis, süütegija jälgede otsimine sündmuskohalt ja sündmuskoha kasutamine, on meil kõige vähem kasutatud ja vahest ka uusim viis süütegude selgitamisel. See on kõige raskem käsitleda, sest vajab väga suurt ettevalmistust ja nõuab jälitajalt suurt tähelepanu ja otsustamisvõimet. Olgugi et see on kõige raskem, on see ka kõige tähtsam talitusviis, sest süüteo sündmuskohal leidub peaaegu alati nii palju jälgi, et nende kaudu võiks jõuda süütegijani, ainult kui osatakse sündmuskohalt otsida seda, mis vajalik.

Sündmuspaik kirjeldab sündmuskäiku ja sisaldab süütegija jälgi.

Sellest näide:

Maal tarvitajateühingu kaupluses oli öösel toimitud murdvargus ja ära oli viidud alumiselt korrald kauplusest lausahtlist 250 kr. raha. Ärimüüja ja -juht elasid ja viibisid varguse ajal kaupluse peal, maja teisel korral asetsevais korteris. Varguse ööl keegi midagi kahtlast ei kuulnud. Teatas ärijuht. Ärijuhi ja müüja seletusel olid eelmisel õhtul äri ukseid suletud, lukustatud ja seestpoolt riivitatud. Varas oli sisse tunginud ärijuhi seletusel läbi akna, mis konstaabli kohale tulles oli vähe avatud.

Konstaabel pani tähele sündmuskohal, et välisaken oli avatud pooleldi ja seesmine aken samuti. Välisakna raamil oli peitli jälgi murdmiskohal. Välis- ja siseakna vahel oli aknalaua palju tolmu, surnud kärbeid ja ämblikke, mis nähtavasti sinna kogunenud pika aja tõttu, ja aknalaua ei leidunud jälgi. Ligemal vaatlusel selgus, et ämblikud olid mõlema akna, seesmise ja välise vahe sidunud paljude võrkudega. Võrgud olid terved. Akende avamisel oleks inimene vaevalt sisse pääsenud purustamata ämblikuvõrke.

Konstaabel hindas olukorda õieti. Ta fikseeris täpselt vaatlusel aknaga ühenduses olevad varguse kohta käivad asjaolud. Seetõttu selgus, et vargust üldse ei olnud, vaid ärijuhil oli puudujääk ja ta võttis ise kassast raha eelmisel õhtul ja murdis akna väljastpoolt lahti varguse simuleerimiseks.

Kõige paremad tulemused saavutatakse muidugi siis, kui jälitaja kasutab kõik eelnimetatud jälitamismeetodid korraga ja rööbiti.

Teopaik on kinnine raamat. Selle sisusse tungida, ilma et oskaksime seda lugeda või ilma sündmuskohal käimata, on täiesti võimatu. Teopaiga lugemine on sama raske kui hiinakeelne tähestik. Iga jälg kujutab isegust ja omapärast tegevust ja olukorda.

Kuna sündmusi on igaliigilisi ja jälgi on vaja igatiht üksikult ja koos sündmuse ahelikus hinnata, siis nõuab see jälitajalt vastavate alade tundmist ja praktilisi kogemusi.

Näib, et teopaiga uurimine on seevõrd raske töö, et sellest peaksime peaaegu loobuma. Kahjuks loobutaksegi seepärast teopaiga põhjalikust uurimisest päris sageli.

Ma tean juhtumit, kus teopaiga uurimine oli minu poolt puudulik. Süütegija on senini kindlaks tegemata. Võib-olla, kui teopaiga uurimine oleks toimitud põhjalikult, siis olnuks ka süütegija avastatud.

Kusagil raudteetehaste materjalide laoplat-silt leiti tapetud öövaht. Laoplat oli ümber- ringi piiratud kõrge kinnise aiaga ja sinna pääses vaid ühest väravast, mis oli süüteo avastamisel lukustatud. Värava võtmed olid kolmel isikul. Üks võti leidis tapetu taskus, teine oli

Liiklusjuhtimise postide vahetus

tema ametivennal öövahil, kes tuli kell 24 vahetusse ja avastas mõrva. Kolmas võti oli ühel kõrgemal ametnikul, kes harilikult hilisõhtuni töötas materjalide laoplat-sil asuvas laboratooriumis. Kohal toimiti vaatlus kell 24 ja selgus, et öövaht oli tapetud löögiga kuklasse. Tema kasuka välises taskus oli püstol, milles kõik kuus kuuli olid alles. Laip lamas poolkummuli asendis, riiete nõõbid lahti, koha läheduses, kus oli esimene kontrollkell, mida öövaht pidi üles keerama kell 19. Kell oli üles keeramata. Jalutuskepp oli öövahi laiba all. Laiba välistaskus puudus rahatasku, kuna riiete alla oli peidetud suurem summa raha. Eelmisel päeval oli sadanud värsket lund. Platsil asuvad teed olid puhitud ja jälgi ei leidunud. Juurdlusel selgus, et laoplat-si kõrval tehaseis töötas umbes 700 töölisi. Öövaht oli tuntud jõuka mehena, kes laenas töölisile raha kõrgete protsentide vastu. Öösel käitises töö seisis. Tapetu ametikaaslane, teine öövaht, seletas, et ta on viibinud kella 23-ni kodus. See tehti ka kindlaks tunnistajate varal. Kõrgem ametnik seletas, et ta töötas laboratooriumis kella 15—21 ja siis lahkus värava kaudu. Ta ei näinud aias võõraid ega kuulnud midagi ning seletas, et viimati näinud tapetud elusalt kell 18 ajal. Öövahi putkas leidis lahine toidupakk, millest osa toitu oli tarvitatud. Nii selgus, et tapmine oli sündinud kella 18—19 vahel. Süüalune ei selgunud.

Hiljem, 2 päeva pärast, langes kahtlus kõrgemale ametnikule, kes töötas tapmise ajal laboratooriumis. Tema juurest läbiotsimisel ei leitud süüteoendeid. Süüd ta omaks ei võtnud. Juurdlusel selgus, et ta oli võlgades, millete tasumist võlgnikud viimasel ajal nõudsid. Vaatlusel oli jäänud fikseerimata asjaolu, et roimari ei olnud pääsenud üle aia ja oli kasutanud väravat. Seda tõendas aiaplangu sadanud lumi, kus ei leidunud üleronimise jälgi. Hiljem, ilmastikuolude muutusel, ei saanud seda enam kindlaks teha.

Kõigepealt tehti viga seega, et vaatlus toimiti öösel nõrga valgustuse juures, kus jäi tähele panemata jälgede puudumine aiaplanguil olevas lumes, ja teiseks veaks oli, et sündmuskohal vaatlusega liiga rutati ja ei võetud kokku kõiki vaatluse ja sündmuse andmeid ega hinnatud neid küllaldaselt.

Toon veel teise näite

Maal oli varastatud lukustamata aidast mitmesugust riidekraami ja kuldraha suurema summa väärtuses. Vargad olid viibinud sündmuskohal hobuse ja reega. Jäljed olid pühitud kuuseoksaga tasaseks, nii et jälitamiseks ei leidunud kasulikku jälgi. Pealtnägijaid ei olnud. Maantee ligidal, talust mõnisada meetrit eemal, kus talutee suubus maanteele, leidis kuuseoks, mis arvatavasti oli kasutatud jälgede pühkimiseks. Esialgu asuti kontrollima kahtlaste isikute elukohti ümbruskonnas, kuid midagi ei saadud kindlaks teha. Teisel päeval tuldi tagasi sündmuskohale ja võeti ligema vaatluse alla leitud kuuseoks. See oli lõigatud talu ümbritsevas iluaias kasvavast kuusest. Lõikamise jäljed oksal näitasid, et noateral oli kaks lähestikku krammi. Täiendaval läbiotsimisel ühe kahtlusaluse juures leiduski nuga, mille teral olid krammid ja seetõttu selgus käesolev juhtum.

Kuna on kindel tõde, et teotoimija ja teopaiga vahel on vahetu side, siis peame niikaugelt jõudma, et teopaiga alati põhjalikult läbi uurime. See on jälitamisel esmajärgu tähtsusega.

Kujutleme, et teopaigal on üks nõõriots ja teine on teotoimija käes. Meil on süütegija leidmiseks vaja leida vaid üks selle nõõri otstest.

Tõepoolest lugu ongi nii. Selle nõõriotsa leidmine on raske töö ja seepärast meie teda väga sageli ei leia, ei oska otsida, kui meil ei ole selleks vastavaid teadmisi, aega ega süsteeme.

Mõnikord juhuslikult avaneb meil võimalus tabada süütegijat, ilma ei meil oleks teadet süüteoist. Sellisel korral süütegija seletuse, tunnistajate seletuste, näitamiste ja süüteo asjade kaudu jõuame välja süüteo ja sündmuskohani.

Pea tulema tagasi võrdluse juurde nõõriga. Nüüd oleme leidnud selle nõõri teise otsa.

Kui arvame, et meil piisab sellest, kui tunnistajad seletavad ja annavad andmeid süüteo toimija isikust ja teo toimimisest, siis oleme oma tegevuses pealiskaudsed. Igakord ei või kindel olla, et jõuame seda teed käies välja tõelise süütegija juurde. Inimestel võib-olla on põhjusi mõnikord teiste süü enesele võtmiseks ja tunnistajad võivad valetada ja eksida.

Tekib küsimus, millal võime inimeste seletusi uskuda, millal mitte ja millal on tunnistajate seletusel objektiivne väärtus süüteo tõenduseks. Tunnistaja seletus on siis usaldusväärne, kui see on kokkukõlas teiste asjaoludega. Sellest veel vähe. Tunnistaja seletus on päris kindlasti ainult siis tõepärane, kui see on kontrollitud sündmuse teopaiga vaatlusandmetega.

Meie näeme, et sündmuskoha uurimisel on järgmised tähtsad ülesanded:

- 1) Süüteo sündmuse kirjeldamine.
- 2) Süüteoist ja andmete leidmine.
- 3) Materjali hankimine tunnistajate seletuste kontrollimiseks.
- 4) Kohtulikuks õigusemõistmiseks objektiivse materjali kogumine.

Nendime: süüteo sündmuspäik on seevõrd suure tähtsusega, et üldiselt kõige otstarbekohasem on iga sündmuse jälitamist alata süüteo sündmuspäigast. Peaks olema sunduslik, et iga süüteo jälitaja peaks viibima sündmuspäigal ja tegema seal objektiivse ülevaate.

Teatavasti kehtiv kriminaalseadustik jagab süüteoist järgneva karistuse suuruse järgi liikidesse: rasked süüteod, süüteod ja üleastumised. Raskete süüteod, mis on tunnustatud tähtsaimaks, jälitamisel toimitakse erilise hoolega

ja nende sündmuskohat uuritakse ka põhjalikult. Kergemate süüteod ja üleastumiste jälitamisel piirduetakse vaid enamvähem hädavajalise ja pealiskaudse tööga. Sageli ei käida isegi sündmuskohal.

Kui ollakse tööga üle koormatud, siis on see osalt vabandata. Põhimõtteliselt ei ole see aga õige. Ka üleastumiste puhul ja kergemate süüteod jälitamisel peaks tehtama vaatlus tingimata sündmuskohal.

On vana tõde, et keegi ei sünni meistriks, vaid seda saab pikaajalise töö ja vilumisega. Just väikeste süüteod ja üleastumiste jälitamisel võivad jälitajad omandada selle vajalise ettevalmistuse ja oskuse, mida nõuab ühe raske süüteo sündmuspäiga uurimine. Üleastumine ja süüteod, mis kergemat liiki, allub samuti kohtule ja neis asjus peab samuti kohus otsuse tegema ja õigust mõistma kui raskemais asjuski. Seepärast peame ka neis asjus andma kohtule võimalikult objektiivse juurdusmaterjali.

Pimedas sündmuse juhtumil, kui meie ei tea süüalust, oleme suure raskuse ees, tuleb leida süüalune. Teoreetiliselt lahutab süüteod meist ainult aeg ja ruum. Mida enam läheb mööda aega süüteo sündmuse toimimisest jälitaja sündmuskohale jõudmiseni, seda suuremaks muutub vahemaa ruumilises ja ajalises mõttes sündmuskoha ja süüteodja vahel ja sageli ka teotoimija ja jälitaja vahel.

Igakõks teab, et tiiki visatud kivi tekitab vee-pinnale ringikujulisi laineid. Mida enam möödub aega kivi vette viskamisest, seda kaugemale jõuavad laineid, kuid ühtlasi ka väiksemaks. Lõppeks need kaovadki. Kui lainetus on veel märgatav, võime määrata koha, kus kivi sattus veepinda. Meil on siis kerge määrata ka kivi asukoht vees.

Kui hilineme otsimisega, siis peame kogu tiigi läbi otsima, et kivi leida.

Sellest näitest järeldub, et sündmuskohale peab jõudma võimalikult kiirelt.

Jõudes sündmuskohale, ei tohi kunagi rutata seal ettevõetavate toimingutega. Sündmuskoha uurimine peab olema meetodiline tegevus ja siin lubatud pealiskaudsus maksab kätte hiljem halvasti. Sündmuskoha uurimine peab sündima järk-järgult. Kui kohal on mitu ametnikku, siis peaks üks võtma sündmuskoha uurimise juhtimise enesele, et vältida asjatute toimingute kordamist ja õrnade jälgede rikkumist. Kõige paremaid juhiseid selleks tööks leidub inspektor Liiti raamatus „Kuriteod ja jälgitamine“.

Uurinud läbi sündmuskoha, jõuame teise, mitte vähem tähtsa töö juurde: vaatluse tulemuste ja jälitamiste fikseerimisele. See töö vajab samuti suurt vilumust. Peab alati ette arvestama, et võtta kirjeldusse võimalikult palju üksikasju, sest kunagi ei tea täpselt ette arvata, mida tulevikus juurdusel on vaja. Mida enam fikseerime sündmusega ühenduses olevaid üksikasju, seda parem. Sõnadega kirjeldamine ei ole kuigi täpne edasiandmine, ja kui püütakse täpselt üht asja sõnadega edasi anda, siis peame selleks kulutama palju sõnu ja palju aega. Uuemal ajal on tehnika leiutanud plaani ja pildi kirjelduse edasiandmiseks.

Päevapildistamine on parimaid kirjelduse edasiandmise viise. Inimese silm võib eksida, võib plaanis või sõnalisel kirjeldamises midagi unustada, kuid aparaat võtab kõik plaadile, eriti tööruumes masinate õnnetusil.

Näpujalg ainsa süüteoendina

1927. a. väljaantud inspektor A. Liit'i raamatus „Kuritegude jälgimine” on tähendatud, et meie jälitamispriktikas ei ole tulnud veel ette juhtumeid, kus näpujalg oleks etendanud juhtivat osa. Kuid juba järgneva aasta algul leidis aset juhtum, kus leitud näpujalg oli ainsaks süüteoendiks, kusjuures kohtu-uuriija arvatavasti asja uuduse tõttu näpujälge süüteoendiks ei lugenud. Asi ise lavastus järgnevalt.

Ööl vastu 27. jaanuari 1928. a. murti sisse Rakveres ühte elumajja aknaklaasi purustamise teel. Vaatlusel selgus, et ühe klaasikillu äärest oli verise sõrmega kinni võetud, kusjuures klaasile olid jäänud mõned verised papillaarjooned. Muid jälgi ega süüteoendeid kohal ei leidunud. Ka polnud muid andmeid süüteo toimija selgitamiseks, kui ainult see väike, vaevalt poole rõhnaela suurune verine näpujälge

Öppinud tundma sündmuspaika, alles siis tohib minna edasi jälitamistoiminguis, alles siis tuleb kasutamisele võtta kriminaalpolitsei asutuste registratuurandmed ja tunnistajate seletused, alles siis võib teha oletusi ja järeldusi sündmusest ja seada üles oletusi edaspidiseks.

Mõnel süüteo juhtumil tuleb ette mitu sündmuspaika. Nii näiteks on valetunnistuse ja valetunnistuse andmise koht tähtis ainult selle poolest, et määrab ära süüteo jälitamise ja kohtualluvuse. Tõeline paik, mis jälitamisel tähtsaks osutub, on see sündmuspaik, kus valetunnistuseks või valekaebuseks osutunud sündmus lei-dis aset.

Meil võib jälitamisel olla juhtum, kus süüteo objektiks ei ole mitte asi, vaid midagi muud, kas või inimese tervis. Kui puuduvad tunnistajad, ei olegi meil muud võimalust süütegija leidmiseks ja kindlakstegemiseks kui sündmuskoha ja selle ümbruse uurimine.

Kokkuvõttes võime öelda: süütegijat otsida ainult kadumaläinud eseme või registratuurandmete järgi kuritegelise elemendi hulgast, on juhuslikku laadi tegevus süütegijate jälitamisel. Plaaniaraseks muutub jälitamine vaid siis, kui jälitamine algatatakse süüteo sündmuspäigast ja kui jälitamisel kasutatakse igakülgset sündmuskoha ja selle ümbruse uurimist.

Meie peame võimalikult kiirelt jõudma sündmuskohale ja olema varustatud sinna minekul vastavate teadmiste ja abinõudega. Meil peab olema tublisti tööjõudu ja aega sündmuskoha uurimiseks.

Peame oskama sündmuskoha kirjeldada kirjas, joonises ja pildis.

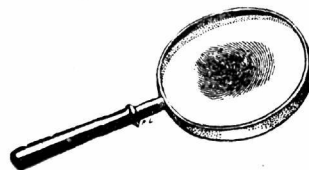
Peame oskama kasutada ja hinnata saadud andmestikku ning viia kokkukõllasse registratuurandmetega.

osake. Seda jäljeste võrreldes daktüloskoobilise kartoteegiga, selgus pärast piinlikku tööd, et leitud jälge omanikuks on Karl K. Viimane elas hoopis teises linnas ja teda polnud juba ammu Rakveres nähtud. See asjaolu tekitas esialgu kahtluse näpujälgede ainupärasuses, kuid jälgede suurendamine tõi esile selge pildi mõlema jälge identsusest. Et jälgede samasus ka vähikule oleks selge, tõi suurendusil välja kõik ühised iseärasused.

Karl K. tabati, kuid tema ei tunnistanud ennast murdvarguses süüdi. Ka ei leitud varastatud esemeid ega muid andmeid K. süü teenduseks. K. vahistati ja juurdlus saadeti kohtu-uuriijale. Kuid kohtu-uuriija vabastas K. vahi alt veel samal päeval, leides oma määrusega andmed K. vastutusele võtmiseks puudulikuks olema. Varsti saabus kohtu-uuriijale ka ekspertiiskabineti otsus, mille järgi leitud jälge samuti tunnustati K. omaks. Sellele vaatamata tegi kohtu-uuriija määruse, milles tähendas, et kuigi kuriteokohalt leitud näpujalg ühtub K. näpuga, siiski K.-le ei saa ette panna süüdistust ainult neil andmeil ja saatis asja prokuratuurile lõpetamiseks süüteoenduste puudumisel. Prokuratuur saatis toimetuse kolm hädalat hiljem kohtu-uuriijale tagasi K. vastutusele võtmiseks.

Asi tuli arutuisele Ringkonnakohtus. Seal tunnistab K. enese süüdi ja kohus karistas teda 2-a. vangistusega. Seega oli asi lõppeks õnnelikult lahendatud ja näpujalg kohtulikult süüteoendiks tunnustatud.

Hilisemaist juhtumest, kus näpujalg on olnud ainsaks süüteoendiks, meenub juhtum, kus selgus näpujälgede järgi korraga kaks süüalust. Nimelt ööl vastu 12. augusti 1933. a. murti sisse Rakveres Jaan G. korterisse. Purustatud aknaklaasil leidsid mõned näpujäljed, milledest üks kuulus Martin M.-le ja teine Heinrich K.-le. Mõlemad tabati, kuid nad eitasid vargil käimist. Alles kohtu ees tunnistab K. enese süüdi. M. aga esialgu salgas, kuid viimases sõnas võttis süü omaks.

N. VENE POLITSEI

organisatsioonist ja tema ülesannetest

2

Korravalve ja ühiskondliku julgeoleku kaitse teostamise alal on miilitsa peale pandud järgmised ülesanded:

- a) järelevalve ühiskondliku heakorra säilitamise üle paikades, mis määratud rahvale kasutamiseks, ja abinõude tarvituselevõtmine heakorra rikkumise vältimiseks;
- b) järelevalve heakorra säilitamise üle rongkäikudel ja meelevaldusil;
- c) järelevalve ehitusmääruste täitmise üle;
- d) järelevalve liiklemismääruste täitmise ja liiklemisvahendite korrasoleku üle;
- e) järelevalve tulekaitse ja sanitaarse heaolu üle avalikes kohtades;
- f) esmasabiandmine kuriteo või õnnetuse ohvritele ja nende saatmine lähimasse haiglasse või lähima arsti juurde;
- g) kõrgemate võimude informeerimine ähvardavaist looduslikest ohtudest ja võimalike tõkkevahendite tarvituselevõtmine ohu vältimiseks enne vastavate võimuesindajate saabumist;
- h) korra säilitamine ja valve teostamine vara järele looduslike õnnetuste ajal ning õnnetusohvrite avitamine nende elu ja vara päästmisel.

Riigi ja ühiskondliku vara kaitsemise alal on miilitsa ülesandeiks:

valve riigi ja ühiskondliku vara järele ja nende kaitse nii lepingute alusel, mis sõlmitud miilitsa ja asutuste ning ettevõtete vahel, kui ka seaduste ja instruksioonide alusel, mis pandud kehtima tööstusmiilitsa kohta.

Kuritegevuse vastu võitlemise alal on miilitsal täita järgmised ülesanded:

- a) kuritegevuse ja ühiskondliku korra rikkumise ärahoidmine ning nende likvideerimine kriminaalkoodeksis toodud eeskirjade, täidesaatvate komiteede resolutsioonide ja linnanõukogude sundmääruste alusel;
- b) kuritegude ja seadusist üleastumiste paljastamine ning selgitamine;
- c) kurjategijate ja eeluurimise ning kohtu eest kõrvalehoiduvate isikute otsimine; isikute otsimine, kes hoiduvad kõrvale kohtu eest või karistusekandmise või väljasaatmise eest; isikute otsimine, kes pagenud neile administratiivkorrast määratud elamispiirkonnast;

d) varastatud esemete otsimine;

e) kohtuotsuste täideviimine karistusekandmise või väljasaatmise asjas; väljasaatmisele mõistetud isikute väljasaatmise teostamine ja erilise valve pidamine nende järele.

Võimude korralduste täitmise suhtes on miilits kohustatud täitma järgmised ülesanded:

- a) valvama kohalikele täidesaatvatele komiteedelt ja linnade nõukogudelt antud sundmääruste täpse täitmise järele isikute, asutuste ja ettevõtete poolt;
- b) vastutusele võtma isikuid, kes rikkunud sundmäärusi;
- c) täitma võimude määrusi administratiivtrahvide sissenõudmise alal;
- d) teostama järelevalvet veoabinõude registreerimise ja nende veo- ning töökohustuste täitmise järele;
- e) valvama selle järele, et majavalitsused ja kodanikud ei jäta täitmata korraldusi isikute registreerimise suhtes.

Kodanike teenimise alal on pandud miilitsale veel mitmesuguseid kohuseid, näiteks:

- a) elanike registreerimine aadressilaudade kohta antud seaduste alusel;
- b) isikutunnistuste väljaandmine kodanikele;
- c) isikute otsimine, kellele kohta on andmeid, et nad on langenud kuriteo või õnnetuse ohvriks;
- d) kadunud esemete ja dokumentide ning eksinud loomade vastuvõtmine, nende hoidmine ja tagastamine omanikele.

Rahvakogunemiskohtade ja lõbustuspaikade kohta kehtimapanud määruste täitmise järele valvamise alal on miilitsa ülesandeks jälgida, et kõik sellised kohad ja ettevõtted oleksid organiseeritud ja teotseksid kooskõlas kehtivate määrustega.

Kaubandus-tööstusala miilitsa kohuseks on jälgida, et täidetakse täpselt määrused ja seadused, mis antud välja kaubanduslike ja tööstuslike ettevõtete asutamise ja teotsemise kohta, samuti valvata selle järele, et ettevõtted ja neid juhtivad isikud täidaksid täpselt määrusi, mis kehtimas seda liiki ettevõtete avamise ja sulgemise aja kohta.

Oma ülesannete edukaks teostamiseks on miilitsavõimudele antud õigus:

- a) nõuda kodanikelt ja asutuste, ettevõtete ja organisatsioonide vastutavalt esindajalt kinnipidamist korrast, mis pandud kehtima seadustega ning täidesaatvate komiteede ja linnanõukogude sundmäärustega, samuti võtta tarvitusele abinõusid nende seaduste ja sundmääruste rikkumise vältimiseks;
- b) võtta kohtulikult ja administratiivkorras vastutusele kurjategijaid ning seaduste, seadluste ja sundmääruste vastu eksinuid ja nõuda sisse administratiivkorras määratud trahvirahasid seaduses ettenähtud juhtumel;
- c) nõuda abi maja- ja külavalvureilt seaduses ettenähtud juhtumel;
- d) nõuda elanikelt küüdivahendeid ja veoabinõusid täidesaatvate komiteede ja linnanõukogude sundmääruste alusel;
- e) kutsuda ülekuulamisele kodanikke, kes kahtlustatud kuriteos või üleastumises või kes on vajalikud juurdluse huvides, mida toimetatatakse miilitsa poolt, samuti ka tunnistajatena või tõlkidena;
- f) tungida eraisikute kortereisse ja asutuste, ettevõtete ning organisatsioonide ruumesse juurdluse toimetamise, kurjategijate ja seaduserikkujate jälitamise otstarbel, samuti mitmesuguste muude politseiliste ametiülesannete täitmise põhjusel, muuseas ka selleks, et sundida kodanikke täitma neile pandud mitmesuguseid sundkohuseid;
- g) toimetada läbiotsimisi, panna aresti alla ja vabastada arestist varasid vastavalt kriminaalkohtupidamise seaduse eeskirjadele;
- h) vahistada kurjategijaid ja teisi kodanikke mitte üksnes kriminaalkohtupidamise seaduse eeskirjade alusel, vaid ka miilitsa-eeskirjade järgi — ühiskondliku korra säilitamisel, kodanike julgeoleku kaitse teostamisel ja kuritegevuse vastu võitlemisel. Miilitsa- ja kriminaaljälitamise meeskonnad ning vastutavad ametnikud võivad kasutada relvi teenistuskohuste täitmisel järgmisil juhtumel:
 - a) enesekaitse vajadusel — relvastatud kallaletungi tagasitõrjumiseks ja ka mitterelvastatud kallaletungi puhul, mis ähvardab miilitsionääri elu ja tervist;
 - b) vastuhakkajate laialiajamiseks, kui neil on kavatsus tarvitada relvi miilitsameeskonna, üksiku miilitsionääri või kriminaaljälitamise agendi vastu;
 - c) relvastamata kallaletungi tagasitõrjumiseks, kui kallaletungijail on kavatsus vabastada konvoeeritavaid vahialuseid või röövida miilitsameeskonnalt või üksikult vastutavalt miilitsaametnikelt kas vara, raha, doku-

Kapten Andres Nuut

25. detsembril m. a. suri Petseri haiglas Piirivalve Peipsi Jaoskonna Võõpsu rajooni ülem kapten Andres Nuut.

Kapten A. Nuut sündis 11. veebruaril 1891. a. Sindis. Hariduse omandas Pärnu Gümnaasiumis. End. Vene sõjaväeteenistusse ta astus 13. septembril 1915. a., lõpetas 1916. a. Taškendi sõjakooli sõjaaegse kursuse ja ülendati lipnikuks. Pärast kooli lõpetamist teenis kadunu kompaniülemana ja noorem-ohvitserina. Lahkunud Vene sõjaväe teenistusest 6. detsembril 1917. a., astus ta teenistusse Eesti rahvuslikku sõjaväkke, kus teenis 13. märtsini 1918. a.

Eesti sõjaväe teenistusse määrati kapten A. Nuut 4. septembril 1920. Ta teenis 3. Piiriküti Pataljonis, 3. ja Sakala Jalaväerügemendis noorem-ohvitserina ja kompaniülemana.

Piirivalve teenistusse astus kapten A. Nuut 17. septembril 1926. a. ja määrati Petseri Jaoskonda nooremaks ohvitseriks. Alates 15. oktoobrist 1927. a. ta teenis rajooniülemana. 1925. a. lõpetas alalisväe ohvitseride kursused, Kapteniks kõrgendati 1927. a.

Kaasteenijad mälestavad lahkunut kui õiglast ja sõbralikku inimest.

Puhka rahu vaba kodumaa mullas!

mente või relvi, kui olukord ja tingimused ei võimalda võtta tarvitusele teisi enesekaitsevahendeid;

- d) kodanike kaitsemisel kallaletungi vastu, mis ähvardab nende elu või tervist, kui teisiti pole võimalik neid kaitseda;
- e) vägivaldse kallaletungi puhul riigi-, ühiskonna- või eravarale, kui teisiti pole võimalik osutada tõhusat vastupanu kallaletungijaile;
- f) vanglast põgenenud vangi või põgeneva vahistatu tabamisel, kui pole võimalik sundida neid alistuma teisel teel;
- g) relvastatud mässu või vastuhakkamise puhul, mis tekkinud nõukogude võimu seaduslike nõuete täitmise vastu.

Konstaabel Jaan Samet pensionile

1. jaanuaril s. a. läks oma palvel vanaduse tõttu pensionile Paide jaoskonna Vahastu rajooni konstaabel Jaan Samet.

J. Samet sündis 5. augustil 1878. a. Läänemaal Massu vallas. Samet algas politseiteenistust varakult. 1. märtsil 1916. a. astus politseiturjadnikuna teenistusse Lääne- ja Virumaale. 1. märtsist kuni 21. nov. 1917. a. teenis Vene sõjaväes, hiljem Aaspere ja Luiste valdades sekretäriks, Lääne maakonna metsaüleva juures sekretäriks ja Lääne maakonnaavalitsuses ametnikuks.

Politseiteenistust algas J. Samet 16. jaanuaril 1919. a., teenides vahetpidamatult Lääne maakonnas. Vahastu rajooni konstaabliks määrati 1. juulil 1930. a., kus teenis käesoleva ajani vanaduspensionile minekuni. 24. veebruaril 1938. a. annetati talle Vahetähe V kl. teenetemärk.

Pika teenistusaja kestel on J. Samet jõudnud omandada Piiometsa asunduses väikese talu, kus rahulikult võib veeta vanaduspäevi.

Ametnikuna ja kaasteenijana on J. Samet kõigile tuntud kui kohusetruu, asjalik ja vastutulelik inimene, tema alati abivalmis olek, hea ja sõbralik suhtumine kaasametnikesse jääb alaliselt püsima.

Kaasteenijate poolt annetati lahkunule kingitus.

Kaasametnike südamesooviks on, et J. Sameti vanaduspäevad oleksid rahulikud ja muretud.

Relvade tarvituselevõtmise miilitsameeskonna poolt otsustab meeskonnajuht, kes annab selleks vastava käskluse.

Iga föderatiivse vabariigi miilitsa peavalitsuse ülesanded, kohused ja õigused Nõuk. Liidus.

Iga Nõuk. Vene osariigi miilitsa peavalitsusel on täita järgmised ülesanded:

I. Miilitsa organiseerimise alal:

- a) järelevalve miilitsa organisatsiooni üle ja tema tegevuse juhtimine;
- b) miilitsaorganite dislokatsiooni ja nende organite struktuuri ning koosseisude kindlaksmääramine;
- c) miilitsametnike teenistuskäigu kindlaksmääramine ja reguleerimine;

- d) seadluste ja määruste väljatöötamine ning nende elluviimine miilitsametnike poliitilise kasvatuse ja distsipliini süvendamise alal;
- e) miilitsa-alase, riviteenistusliku ja miilitsa lahingorganite ettevalmistuse korraldamine ning juhtimine miilitsaametkonnas, samuti korralduste elluviimine nende organite motoriseerimise ja mehhaniseerimise alal;
- f) lepingute sõlmimine riiklike ja ühiskondlike asutustega nii üleliidulises kui osariiklikus ulatuses — ettevõtete, trustide, kombinatsioonide, hoonete ja muude varade kaitse organiseerimise alal;
- g) selgitustöö korraldamine mentaliteedi kasvatamiseks ja süvendamiseks laiemais rahvahulgis — abistada miilitsat tema ametikohuste täitmisel, ja selleks vabatahtlike miilitsa-kaastööliste kaadrite organiseerimine ning nende tegevuse juhtimine;
- h) seadluste väljatöötamine ja nende elluviimine miilitsametnike õigusliku ja materiaalse olukorra parandamiseks.

II. Avaliku korra ja ühiskondliku julgeoleku kaitse alal:

- a) miilitsaorganite tegevuse juhtimine revolutsioonilise heakorra ja ühiskondliku julgeoleku kaitse alal, samuti kodanike isikliku julgeoleku, nende õiguste ja vara kaitse alal;
- b) riikliku ja ühiskondliku vara relvastatud valve ning kaitse korraldamine;
- c) juhiste andmine miilitsaasutustele võitlemiseks loodusõnnetuste vastu;
- d) järelevalve teostamine miilitsa-alaste sundkorralduste täitmise üle;
- e) miilitsaorganite juhtimine järelevalve teostamise alal administratiivsete määruste täitmise üle, mis antud kaubanduslike ja tööstuslike ettevõtete avamise ja nende tegevuse normeerimise kohta;
- f) miilitsavõimude instrueerimine järelevalve teostamise alal määruste täitmise üle, mis antud asutatud paikade korrastamiseks ja ühiskondliku julgeoleku säilitamiseks mitmesuguste ehitustööde ja teedehitamise ajal, samuti korralduste elluviimise juhtimine tänavliiklemise reguleerimise alal;
- g) miilitsavõimude tegevuse juhtimine järelevalve teostamise alal rongkäikude, manifestatsioonide ja meelevalduste korraldamise kohta kehtimapanud eeskirjade täitmise üle;
- h) järelevalve teostamise korraldamine määruste täitmise järele, mis on pandud kehtima vabatahtlike ühingute tegevuse, teatri-

Silm-silma, hammas-hamba vastu

Ameerika timuka jutustusi

Surma mõistetud! Need sõnad tähendavad tavaliselt teekonna lõppu inimesele, kes saanud korda raske süüteo. Uudistades vaatavad protsessi pealtkuulajad kohtualust, — kas ta võpatab, kahvatab, puhkeb nutma, naeratab teeseldud ükskõiksusega või isegi minestab? Kõik püüavad sel hetkel näha otsuse mõju kaebealuse välimusele. Kuidas aga kajavad surma-mõistvad sõnad tema hingest? Kellel on aega sellele mõelda! Juba tühjeneb kohtusaal. Surmamõistetut viiakse tagasi vanglasse. Algab viimne võitlus elu eest — edasikaebus kõrgemale kohtule (kui see olemas), armupalve kubernerile, presidendile, kuningale või teisele võimukandjale, kellel õigus muuta surmanuhtlust tähtajata sunnitööks ja siis... Siis teatatakse surmamõistetule harilikult, et kõik on olnud asjatu. Tema ei annud armu oma ohvrile, ei anta armu nüüd temalegi. Ta peab surema...

Algavad ettevalmistused kohtuotsuse teostamiseks. Euroopas hukatakse surmamõistetuid peamiselt giljotiinimise, poomise või mahalaskmisega (üksikuis riikides ka mürgitamisega). Ameerika tahab olla moodsem. Seal eelistatakse nn. veretuid surmamisviise: elektritooli, völlast või gaasikambrit. Olgu surmamisviis milline tahes, nõuab selle ettevalmistamine teadmisi ja oskust. Nii surmanuhtluse teostamisel kui ka selle ettevalmistamisel on tähtis töö teha timukal. Tema vastutab selle eest, et surmariist teotseks laitmatult ja et kohtuotsuse täitmisel ei juhtuks viperusi. Käiakse ju põhimõtte järgi, et hukamine toimuks võimalikult humaanselt, asjatute piinamisteta. Endistel aegadel leidis isegi maid, kus surmamõistetule anti armu, kui tema surmamine ebaõnnestus mingil tehnilisel põhjusel.

etenduste, mängude ja igasuguste rahvalõbustuste kohta;

- i) järelevalve korraldamine usuliste koosolekute kohta kehtimapanud määruste täitmise järele;
- j) korra kindlaksmääramine, mille järgi antakse miilitsa poolt lube relvade ja laske-moonaga kauplemiseks ning nende esemete tootmiseks kehtivate seaduste alusel;
- k) sõjaväe võimude abistamise töö juhtimine sõjaväe teenistuskohuslike kodanike arvelpidamise ja hobuste ning veoabinõude registreerimise alal.

V. Tm.

(Järgneb.)

Timukas on alati püüdnud jääda üldsusele tundmatuks. Mitte seepärast, nagu oleks tema töös midagi häbistavat. Ei, timukaamet on vanimaid maailmas: Ja kui kohus mõistab inimese surma, siis on selge, et keegi peab teostama selle otsuse. Timuka salapäratsemisel on palju reaalsemaid põhjusi. Nimelt leidub alati inimesi, kes põlgavad ja vihkavad timukat. Pole haruldased ka juhtumid, kus temale kallale kiputakse. Euroopa riikides on seepärast peaaegu kõikjal kombeks, et timuka tõelist isikut teavad ainult prokuratuuri kõrgemad ametnikud. Ameerikas ei tehta timuka isikust erilist saladust. Seal oleks ka raske tema isikut varjata, kuna timukal tuleb teosteda võrdlemisi sageli ja iga kord nii paljude tunnistajate juuresolekul, et teda varsti tuntakse üldiselt.

On tõsi, et Ameerikas leidub ülimoodseid vanglaid, mida võib võrrelda mugavate hotellidega. See ei ütle aga veel, et seal karistustmäärad oleksid madalad. Nii on seal surmanuhtlus palju sagedam kui Euroopas. See sõltub osalt sellest, et Ameerikas esineb suhteliselt rohkesti raskeid süütegusid, peapõhjuseks on aga siiski vana põhimõte, mis seal ikka veel maksvusel mõrvarite kohta: silm-silma, hammas-hamba vastu. Kui Euroopas karistatakse surmanuhtlusega peamiselt ikkagi korduvate, eriti julmalt teostatud või eriolukorras toimitud mõrvade eest, siis Ameerika Ühendriikides viib tapmine peaaegu igal juhul elektritoolile ja seejuures mitte ainult peasüüdlase, vaid sageli ka tema kaaslased ja kaasteadjad. Surmanuhtlus tabab harilikult ka neid, kes relvastatult hakkavad vastu politseile, kui selle tulemuseks on raske haava tekitamine.

Elektritool on kuulus terves maailmas ja isegi vähe arenenud inimeste hulgas on raske leida neid, kes ei teaks, kus ja milleks seda tooli kasutatakse. Selle suure populaarsuse põhjuseks on elektritooli kui surmamisvahendi ainulaadsus ja teatud mõttes ka uudus. Suur osa hukkamisviise, nagu poimine ja pea maharaiumine (prantsuse revolutsioonist saadik giljotiinimine), samuti ka mahalaskmine ja eriti mürgitamine, on võetud tarvitusele kauges minevikus ja võimatu on öelda, millal neid kasutati esmakordselt. „Parema“ ja, mis kõige tähtsam — veretu surmamisviisi otsinguil, sattusid ameeriklased elektritooli ideele. Nagu igasse uuendusse, nii suhtuti sellessegi alguses umbusuga. Paljudes ajalehtedes kirjutati pikki artikleid sellest, kuidas surm elektritoolil olevat

eriti piinarikas. Teati jutustada lugu, kus hukatav oli istunud elektritoolile, suus suitsev sigar. Hukatavast lasti minuti vältel elektrivool läbi. Kui siis arst lähemale astus, et teha kindlaks, kas hukatav on surnud, liigutanud ta enast ja suitsetanud edasi, mistõttu osutus vajalikuks talle uuesti „voolu anda“. Muidugi on niisugused jutustused puhtakujuline väljamõeldus, kuna hukatav elektritoolil üldse ei saa suitsetada juba maski tõttu, mis varjab ta nägu.

Kuidas surrakse elektritoolil? Mida kujutab enesest elektritool ja kes surevad sellel? Kas on elektritool humaansem surmamisvahend kui näiteks giljotiin, völlas või ülilmoodne gaasikamber?

Kõigile neile ja paljudele teisile küsimusile vastab New Yorgi timukas Robert G. Elliott, kes elektritoolil on saatnud teise maailma kuni m. a. oktoobrikuuni 270 inimest. Tema käe läbi on surnud paljud kuulsad kurjategijad, kelle kohta meiegi ajakirjandus on võtnud sõna. Piltlikult manab elatanud timukas lugeja silme ette hukatute viimsed minutid. Ta kirjeldab ka oma elukutse ohte ja elamusi sünges surmakambris. Anname siin sõna timukale Robert G. Elliottile.

„Teotsen praegusel tööalal kaksteist aastat,“ alustab timukas Elliott oma jutustust. „Vanglatega tutvusin küll juba varem. Noorena õppisin elektrikuks; see töö ei olnud aastat kolm-neli-kümmend tagasi veel kuigi tasuv. Elektrit kasutati suurejooneliselt ikkagi vaid jõukamates majades, tööstusis ja suuremais riigiasutis. Ka vanglasis oli tarvitusel elekter, kuna sellel just sealsetes oludes oli palju paremusi. Nii tuligi, et astusin Dannemora vangla teenistusse elektrotehnikuna. Peale kõige muu tuli mul hoolitseta ka elektritooli korrashoiu eest ja nii tutvusin tolle omapärase mööbliga juba varakult.

1918. aastal, maailmasõja viimasel ajajärgul, astusin Brooklyni meribaasi teenistusse. Asutasin siis ka meie praeguse kodu Long Islandis, ja varsti pärast maailmasõja lõppu hakkasin teotsema iseseisva elektromehaanikuna. Aastal 1926 New Yorgi timukas John Hulbert lahkus ametist. Nii ei olnud ühendriikide tähtsamal osariigil enam meest, kes oleks saatnud teise maailma surmamõistetuid. Kas minu õnneks või õnnetuseks meenus Sing-Singi vangla ülevaatajal Lewis E. Lawesil, et ta omal ajal, kui teenis veel valvurina Dannemora vanglas, oli näinud seal elektrikut, kes hästi tundis elektritooli seadet. Selleks elektrikuks olin mina. Ta pöördus minu poole ettepanekuga timukaks hakata. Muidugi kõhklesin alguses. Siis aga said minust võitu praktilised kaalutlused. Timukamet ei too küll suuri rikkusi, annab aga siiski korralikke võimalusi äraelatamiseks. Võtsin vastu minule pakutud koha. Varsti pärast seda sain samasuguse teenistuse ka Massachusettsi,

New Jersey ning hiljem Pennsylvania ja Connecticuti osariikides ja lõpuks Vermontis.

1926. aastast alates sõidan nüüd ringi neis osariikides. Olen saatnud teise maailma rohkem inimesi, kui ükski teine meie aja timukas. Hukatute seas on olnud inimesi kõigest seltskonnakihtidest. Enamik neist on olnud üldsusele tundmatu, aga nende hulgas on esinenud ka seesuguseid, kellede nimed olid tuttavad terves maailmas, nagu Hauptmann, Sacco ja Vanzetti ning paljud teised.

Olen sageli küsinud eneselt, kas olen oma tegevusaja kestel surmanud mõne süütu inimese. See küsimus on läbinud mu aju iga kord, kui mõni hukatav astub üle surmakambri läve. Ja tõe au andes — ma ei ole kindel, kas need, keda olen surmanud, alati olidki süüdi.

Kuidas! ütlete teie. Mees, kes ise seisab kohtu teenistuses, hakkab avalikult kahtlustama kohut väärrotsuste tegemises. Sugugi mitte. Kohus toimib alati erapooletult. Aga ei saa unustada, et kohus koosneb vaid inimesist. Ei saa unustada ka seda, et kohus peab otsustama temale esitatavate tunnistuste ja tõendite põhjal, mis võivad olla ühekülgsed ja mõnikord ka sihilikud. Igatahes olen näinud mehi, kes, juba elektritoolil istudes, kümme sekundit enne surma kinnitavad oma ema hingeõnnistuse juures, et nad on süütu!

Tavaliselt arvatakse, et leidub inimesi, kes suudavad surra täiesti rahulikult. Oma kogemuste põhjal võin kinnitada, et selliseid inimesi leidub vähe. Tõsi, leidub neid, kes surma minnes teesklevad ükskõiksust, viha, põlgust jne., aga kõik see on teeseldud. Elektritoolile istudes teab igaüks, et ta on asetunud igaviku lävele ja see toob hirmu kõige kangemassegi südamesse. Niisugune mulje on jäänud mulle kõigest neist 270 inimesest, keda olen näinud suremas elektritoolil. Siiski, üks erand oli nende hulgas. Selleks erandiks oli naine. Ta nimi oli Irene Schroeder. Arvan, et tema ei teadnud, mis tähendas hirm. Aga lubage, et nüüd oma päeviku abil kirjeldan teile üksikuid hukkamisi, siis ehk taipate kõige paremini, mida tunneb surmakambris elektritoolile asetatud kurjategija, mida tunneb timukas, kes teda surmama peab, ja mida tunnevad tunnistajad, kes on kohustatud seda nägema.

J u l g e l ö p u n i .

Nimetasin Irene Schroederi. Ta hukati 23. veebruaril 1931 Pennsylvanias. Ta oli esimene naine, kelle päevad selles osariigis lõppesid elektritoolil. Enne vangistamist ta saatis korda terve rea mitmesuguseid kuritegusid. Koos oma armukese, automüüja Glenn Dague'iga, kes oli jätnud maha oma perekonna, ta tappis ühe politseiniku ja haavas üht detektiivi nende ta-

bamisel. Tulistamise ajal mõlemad istusid autos, kus oli ka Irene nelja-aastane poeg Donnie.

Jätanud lapse tuttavate juurde, mõlemad põgenesid, jälitatuna seadusest. Arizonas politsei jõudis neile kannule. Mõlemad hakkasid vastu ja alistused alles siis, kui laskemoon lõppes. Nad saadeti tagasi Pennsylvaniasse. Otsus võis olla ainult üks: surma elektritoolil.

Tõeline armastus esineb suurte kurjategijate juures harva, aga minule näib, et Irene Schroeder armastas Glenn Dague't nii, nagu seda ei suuda ükski filmitäht isegi filmis.

Vangivalvurite jutu järgi ta oli väga leplik ja alistuv vangla sisekorrale. Oma surmamispäeva hommikul ta ütles valvurile, kes tõi talle süüa: „Palun öelge köögis kokale, et ta praeks Glennile mune mõlemast küljest. Tema armastab neid alati nii.“

Vangla vaimulikule, kes saatis teda surmakambrisse, ütles ta: „Arvan, et ma ei vaja julgustamist. Oleks väga hea teist, kui läheksite Glenni juurde. Tema vajab teid kindlasti rohkem kui mina.“ Irene teadis, et tema oli tugevam pool neist mõlemast nüüd, nende elu viimisel tunnil, nagu ta oli olnud Glennist tugevam ka varem. Raskest koormast ta tahtis võtta enese kanda võimalikult suurema osa.

Silmitsesin teda, kui ta täpselt kell seitse hommikul toodi surmakambrisse, saadetuna vaimulikust, kes polnud lahkunud temast, kuna Glenni juures oli teine õpetaja. Irene mitte just eemaletõukaval näol mängles meeldiv naeratus. See naeratus polnud üleolev ega väljakutsuv. Tema näis olevat kõige rahulikum kõigest surmakambri inimesist.

Ta vaatas korraks tunnistajaid. Tema pilgus polnud viha ega varjatud hirmu. Irene oli valmis lunastama oma rohkeid patte.

Kindlal sammul astus ta tooli juurde, istus ja sulges silmad. Lülisin voolu sisse kell 7.01, täpselt üks minut pärast seda, kui ta oli astunud surmakambrisse. Kell 7.05 vanglaarst W. A. Barrett tunnustas ta surnuks.

Ajalehed nimetasid teda „Raudseks Ireneks.“ See nimetus võis olla kohane sel ajal, kui ta teotsetes roimarina. Nüüd aga, kui ta surmakambris etendas oma elu viimse osa, oli temas midagi tugevamat kui raud. Ja see „midagi“ tegi Irene Schroederi kõige rahulikumaks surmaminekaks kõigest neist, keda olen hukanud.

Surmakambri naljahammast.

Olen näinud palju kurjategijaid, kes on läinud surma naljatades. Muidugi on needki naljad alati kuidagi puised ja teeseldud, sest võltsimatut nalja teha, kui hinges piinab surmahirm, on ikkagi raske. Aga nalja nad teevad. Mulle meenub mees, kes oma kuritegevuse tõttu vaidlematult oli täiesti küps elektritoolile mi-

Jahile

nekuks. Mehe nimi oli Appel (Õun). Elektritoolile ta sattus ühe kriminalisti tapmise eest. Selle mõrva avastamine toimus kummaliselt. Kriminalistil oli pärast haavamist veel nii palju jõudu, et võttis taskust märkmiku ja kirjutas sinna oma mõrvari nime. Märkmik leiti pärast tema kõrvalt. Politsei töö mõrvari tabamisel, samuti kohtu vaev tema asja arutamisel olid väikesed.

Elektritoolil istudes surmamõistetud pöördus tunnistajate poole ja ütles: „Vaadake hoolsasti, mu härrased, varsti näete enese ees küpsetatud õuna!“ Ei kostnud naeru, polnud näha isegi muigeid, mis oleksid tasunud mehele vaeva, mida ta nägi, et sundida ennast naljatama oma elu viimisel minutil. Valitses sügav vaikus, kuni surusin üles lülilja ja vool raksatades tungis läbi kontaktide, andes surmava löögi hukatavale. Arvan, et Appel oli suurima enesevalitsemisega mees, keda olen näinud elektritoolil.

Keegi teine hukatav hüüdis tunnistajate poole pöördudes: „Mida te naerate? Selles pole midagi naljakat! Mida te naerate?“ Keegi polnud naernud. Ma pole veel kunagi näinud, et keegi surmakambris naeraks, kui inimene kinnitatakse elektritooli külge.

Üks hukatavaist kummardus valvuri poole, kes parajasti kinnitas kontakti ta sääre ümber, ja ütles: „Tahan esineda kaebusega! Supp, mille sain õhtuks, oli liig tuline!“ Keegi teine ütles, kui kohendasin peaühendust: „Te pigistate mu kõrva!“ Hoidusin nüüd piinlikult tema kõrva puudutamast, et teha tema viimsed sekundid võimalikult mugavaks. Kord küsis üks hukatav valvurilt: „Mis mees see Elliott õieti on?“

Kas ta tunneb ka oma tööd?“ Ta palus, et mind näidataks talle. Valvur osutas minule. Mu välimus nähtavasti rahuldas teda, sest ta silmitses mind paar sekundit ja istus siis toolile.

U s k a i t a b s u r m a m i n e j a i d .

Keegi mees, kes oli külmavereliselt tapnud oma naise ja tütre, istus elektritoolile ja ütles rahulikult: „Ma ei tahaks pääseda siit kümneaastase vangistuse vastu. Väärin surma ja tahan surra.“ Alles kolmkümmend tundi enne seda oli vangla vaimulik esmakordselt astunud tema kambrisse ja nüüd oli mehele selge, et tema kohus oli lunastada rasket pattu eluga.

Usk aitab paljusid surmamainejaid, nii mehi kui naisi. Isegi kõige kalgimad kurjategijad püüavad oma surmatunni lähenedes leida lepitust Jumalaga. Minu arvates see ongi põhjuseks, miks oma kauaaegse timukaameti kestel olen näinud ainult üht surmamõistetut, kes enne surmakambrisse jõudmist täiesti kokku varises ja tuli kanda elektritoolile. Vaimulikud on surmanuhtluse vastased, aga neilgi jääb üle vaid leppida paratamatusega. Kõiki võimeid kokku võttes suudavad nad surmamõistetuile selgeks teha, et nad elu jättes lunastavad oma patu ja nii tohivad loota uuele elule pärast surma. Olen alati imetlenud vaimulikke, kes ei põlga ühtki vaeva, et lohutada ja anda uut lootust neile õnnetuile, kes oma tegude eest peavad tasuma eluga. Ja võin öelda, et keegi küll vaevalt teenib kauemat aega surmakambris, ilma et ta ise hakkaks uskuma elusse pärast maise kesta surma.

Usklikest surmamainejaist on mulle eriti selgesti meelde jäänud Ruth Snyder. See noor abielunaine armus Henry Gray'sse, sümpaatsesse ja toreda välimusega mehesse. Kõik oleks olnud hea, kui poleks olnud Ruth Snyderi seaduslikku meest. Viimane osutus ülepääsematuks takistuseks mõlema armunu õnneteel. Nad otsustasid tema kõrvaldada ja teostasidki oma otsuse äärmiselt südametult, võiks öelda sellise jõhkruisega, et see ilmsesti näitas, kuidas kirk oli nad pimestanud. Politseile osutus nende tabamine väga kergeks, kuna oli kohe selge, et mõrva ei põhjustanud ainelised kaalutlused.

Ruth Snyderi ja Henry Gray protsess äratas määratud tähelepanu, sest oli ju siin kõike, mida publik selliseil juhtumeil himustab: armastust, vihkamist, armukadedust ja abielukolmunurk. Ruth Snyder oli blond iludus ja suur enamus tavalisist inimesist tundsid kaasa nii temale kui ka Gray'le.

Otsus oli lühike: surma elektritoolil. Otsuse täitmine määrati 12. jaanuarile 1928. Ruth Snyder oli esimene naine, kes pidi surema Sing-Singi elektritoolil.

Mitte ainult Ameerikas, vaid teistelgi mand-

ritel äratas asi suurt tähelepanu. Jäi mulje, et peaaegu kõikjal oleks meelsamini nähtud mõlema asjaosalise õigeksmõistmist.

Sing-Singi vangla pole vist näinud teist nii ärevat ööd, nagu vastu 12. jaanuari 1928. Suured rahvahulgad liikusid vangla ees edasi-tagasi, kui jõudsin sinna kell 7 õhtul. Inimesi valgus järjest juurde. 1500 ajakirjanikku oli esitanud kirjaliku sooviavalduse vangla ülevaatajale Warden Lawes'ile, et neid lastaks tunnistajaina surmakambrisse. Neist 1500 palvest oli ruumipudusel võimalik rahuldada ainult 24! Üks mees ja naine pidid surema keelatud armastuse tagajärgede pärast ja terve maailm tahtis teada üksikasju.

R u t h S n y d e r i s u r m .

On kirjutamata seaduseks, et kui hukatavate seas on naine, võimaldatakse temal surra esimesena, et säästa teda järjekorra ootamisest. Ruth Snyder toodi surmakambrisse täpselt kell 11:01. Teda talutasid kaks naisvalvurit, ees sammus vaimulik. Surmamõistetu hoidis pea püsti, aga ta nägu oli väga kahvatu. Blondjuuksed olid värskest lokitud ja kammitud. Ta kogeles vaimuliku poolt etteöeldud palvesõnu korrates.

Nagu juba nimetasin, oli see esimene naine Sing-Singi elektritoolil. Ma ei saa salata, et hukkamine oli mulle vastik.

Leidub inimesi, kes väidavad, et naised oskavad julgemalt surra kui mehed. See ei ole üldiselt siiski õige. Ruth Snyder vajus kokku ja nuttis, kui ta paigutati elektritoolile.

„Isa, anna neile andeks, sest nad ei tea, mis nad teevad,“ kostsid sõnad ta värisevailt huulilt ja sellele järgnes alandlikult, anuvalt: „Anna mulle andeks, isa, sest olen patustanud.“ Ta hääli murdus.

Oli kuulda tasaseid palvesõnu, kui mask ta näo ette asetati. Astusin lülitustahvli juurde. Tagasi vaadates nägin ajakirjanikke, kes seal-samas olid rahulikult vaadanud pealt teisi hukkamisi, nüüd aga olid kahvatud ja ilmsesti vapustatud. Valitses surmavaikus, kui lükkasin üles lülili. Kostis pragin, kui surmav vool muutis laibaks keha, mis veel hetke eest oli olnud noor ja elu armastav naine.

Vähendasin voolu, siis lisasin seda uuesti ja toimisin nii viis korda. Sale keha elektritoolil oli nüüd lõdvalt kokku vajunud. Vanglaarst astus elutu kogu juurde, kuulatas mõni sekund stetoskoobiga ja ütles: „Hukatu on surnud!“

Henry Gray järgnes talle viie minuti pärast. Julgesti ja kiiresti astus ta tooli juurde. Tema kuulus julgeimate meeste hulka, keda olen näinud suremas elektritoolil. Otse enese ette vaadates istus ta seal ega öelnud sõnagi. Kohe pärast juhtmete kinnitamist hukatava külge lülisin uuesti voolu sisse.

Kaks minutit hiljem teatas arst: „Hukatu on surnud!“ Olin jällegi tulnud toime ühe seadusliku tapmisega.

Kuidas avastatakse timuka isik?

Miks ei püüdnud teie oma isikut salajas hoida? Nii küsitakse minult sageli, kui oma ameti tõttu pean kannatama mõnesuguseid pahandusi. Vastus on lihtne, — ma ei saanud!

Nagu juba nimetasin alguses, hakkasin timukaks aastal 1926. Katsusin varjata oma isikut, sest kartsin, et mu kooliealised tütreid võiksid piinlikku olukorda sattuda. Teotsesin kümme kuud, ilma et keegi oleks teadnud, kes ma olen. Isegi mu tütreid ei teadnud, millega ma neile igapäevast leiba teenin.

Siis aga, ühel ööl, pärast hukkamisi, keegi ajakirjanik järgnes mulle kuni koduni ja tegi kindlaks mu isiku, ilma et seda ise oleksin märganud. Muidugi oli see heaks aineks ajalehele ja reporter kirjutas minust pikema artikli. Sing-Singi ülevaataja sai kuidagi teada sellest ja suutis ajalehe toimetust mõjutada, et artiklis ei avaldatud mu nime. Üldiselt aga kirjeldati minu enese kui ka terve mu perekonna elu ja olemist nii põhjalikult, et varsti kõigile oli selge, mis mees see Elliott õieti on.

Olen sellest ajast alates saanud rohkesti ähvarduskirju. Ise ei ole ma neist kunagi hoolinud. Ähvardama hakkab tavaliselt ikka ainult see, kes ei julge teotseda. Muret on need ähvardused aga siiski mulle valmistanud perekonna pärast. Olen pidanud kartma, et mu tütardele võiks juhtuda halbusi nende igapäevases elus. Seni on aga kõik läinud hästi.

Ma ei ole kunagi kannud relva ja seni pole seda ka tarvis olnud. Politsei aga nähtavasti on siiski väga huvitatud minu julgeolekust, sest tavaliselt mitu päeva enne ja mõni nädal pärast suuremaid hukkamisi paigutatakse minu maja ette politseipost.

Pahandusi on mul olnud ajakirjandusega. On ju tavaliselt nii, et reporterid käsitlevad asju sellisel, et need oleksid võimalikult suupärased nende lugejaskonnale. Kui hukatakse mõni röövmõrvar, siis parastatakse teda, kirjeldatakse teda palju hirmsamana, kui ta tegelikult oli, ja leitakse, et tema surmamine oli suureks heateoks inimkonnale. Juhtub aga elektritoolile sattuma mees või naine, kes oma armukese mõjutusel või ka lihtsalt oma algatusel on tapnud oma abikaasa ja lapsed, lihtsalt selle pärast, et temale kooselu oma mehe või naisega oli vastik, võimatu, hinge piinav jne., siis on sageli nii, et ajakirjandus teeb surmamõistetud mõrvarist sangari ja süütu kannataja. Niisuguse inimese saatmine elektritoolile on siis julm kuritegu inimkonna õilsamate tunnete vastu.

Konstaabel Jaan Roosma 20 aastat politseiteenistuses

1. jaanuaril s. a. vaatas Rapla 1. rajooni konstaabel Jaan Roosma (end. perekonnanimi Rossmann) tagasi oma 20-aastasele teenistusele politseis.

J. Roosma sündis 27. septembril 1891. a. Harjumaal, Kehtna vallas. Hariduse omandas ministeeriumikoolis. Võttis osa maailmasõjast. 1. jaanuaril 1919. a. astus ta politseiteenistusse Kehtna rajooni, hiljem teenis Juuru rajoonis ja käesoleval ajal Rapla 1. rajoonis. Viimasel kohal on ta vahetpidamatult teeninud üle 15 aasta.

Peale ametikohuste võtab juubilar osa ka seltskonnaelust, olles tegev kohapealses kaitseliidu kompaniis.

Konstaabel Jaan Roosma on tuntud kohal õiglase, energilise ja kohusetruu ametnikuna, kes on võitnud oma kaasteenijate kui ka kogu Rapla seltskonna lugupidamist.

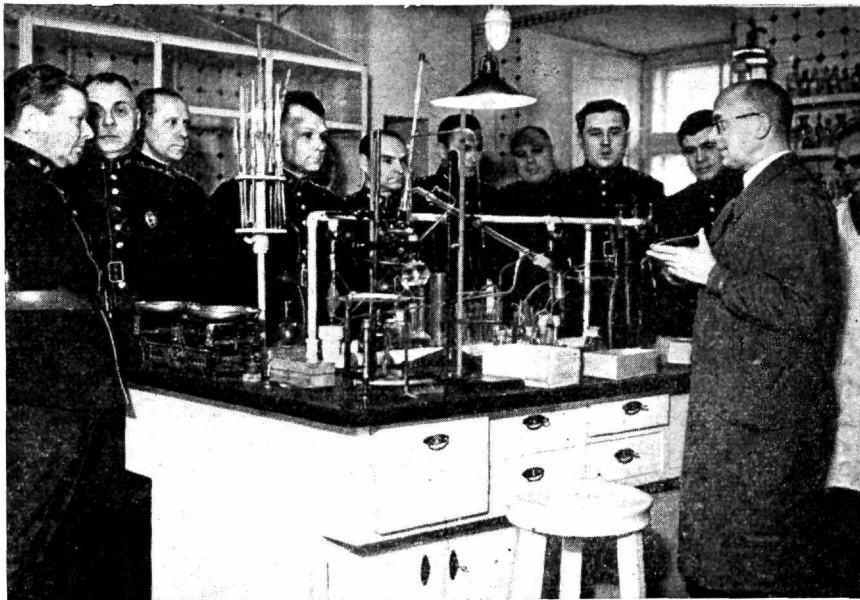
Korraliku teenistuse eest politseis on Roosmale määratud autasusid.

Kaasteenijad soovivad juubilarile parimat tervist, õnne ja edu ametialal kui ka isiklikus elus.

Muidugi saab selliste „süütute“ hukkamise puhul tublisti sarjata ka timukas.

Pärast eelkirjeldatud Ruth Snyderi hukkamist oli ajakirjandus minule väga kuri. Mind ei saadud süüdistada „südametuses“, küll aga heideti mulle ette nõrku närve. Nimelt olevat ma kaotanud enesevalitsemise just sel ööl, kui hukati Ruth Snyder. Minu liigutused olevat olnud ebakindlad ja hukatav kannatanud asjatuid piinu. See oli, mõistagi, väljamõeldus. Oleks mu käsi voolu sisse lülides värisenud, poleks see kuidagi mõjutanud ei voolu tugevust ega selle mõju hukatava organismile. Aga mu käsi ei värisenud. Nõrkade närvidega mees ei saa olla timukas.“

Komissare K.-teaduslikus Ekspertiiskabinetis kuulamas A. Lauri ettekannet

*Ülal: komissare K.-tead. Ekspertiiskabinetis F. Vittlich'i juures
All: Politseikooli klassiruumis; vasakul seisab prokurör E. Vilberg*

Täiendus- kursus

politsei- komissaridele

9.—15. skp. korraldati Tallinnas Politseikooli juures täienduskursus politseikomissaridele. Kursuse juhatajaks oli Politseikooli direktor E. Mets, kriminaalprotsessi luges prokurör Vilberg, kriminaalõigust prokurör Viilip ja kriminaaljälitamist insp. A. Liit. Ekspertiisi alal olid lektoriteks Kohtulik-teaduslikust Ekspertiiskabinetist F. Vittlich ja Laur, kuna politseieetikast ja -praktikast luges insp. L. Pruunmaa ning liiklusala Tallinna linna liiklusinspektor V. Rannaleet.

Peale kursust Tallinnas lähetati komissarid kriminaalkomissaride juurde praktikale.

Politseijuhte ja T. P. K. käsipallivõistlusist osavõtjad

T. P. K. käsipallivõistlused lõppesid

Meistriks — Poliitilise Politsei meeskond

Lühikest aega enne jõulupühi lõppesid T.P.K. üksuste vahelised meistrivõistlused võrk- ja korvpallis, mis kestsid 2 kuud. Need traditsioonilised võistlused on saanud alguse kümme aastat tagasi ja on aasta-aastalt paisunud üha suuremaks nii osavõtjate arvult kui ka võistluspinnelt. Võib kinnitada, et võrk- ja korvpalli-meistrivõistlused on tõusnud tähtsaimaks ja kaasakiskuvaimaks spordialaks talveperioodil politseiperes.

Möödunud võistlused algasid novembri algul. Startisid võrkpallis 12 ja korvpallis 10 meeskonda. Võistlused viidi läbi nagu varemgi aastail kahe kaotuse süsteemis, mis annab võrdlemisi õiglase ja selge ülevaate meeskondade mänguvõimest.

Võistluste algul ei võinud keegi ennustada kindlat võitjat, kuigi favoriidiks oli eelmise aasta meister Poliitiline Politsei. Kuid mõned teised meeskonnad olid oma mängutasemelt palju tõusnud ja juurde saanud ka üksikuid paremaid mängijaid. See asjaolu ähvardas tugevasti kõigutada P. P. loorbereid.

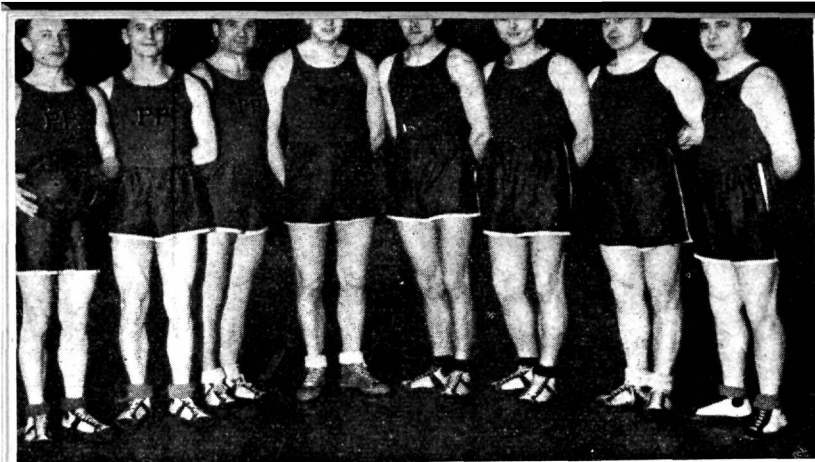
Võistluste esimesed voorud olid päris rahulikud, kuna loosiga ei läinud kokku tugevamad vastased. Peagi hakkasid välja langema nõrgemad meeskonnad. Peab märkima, et „väljalülitamine“ tekitas mõnele tugevamale meeskonnale palju vaeva.

Kaotaja pool pani energiliselt vastu ja kus tuli puudust tehnikast, seal aitas võistleja suured ja võidutahed.

Mida lõpupoole jõudis turniir, seda huvitavamaks ja pinevamaks muutusid võistlused ja pealtvaatajate lakkamatu ergutuskuulda võis kuulda kogu võistluste ajal.

Turniiri lõpul oli rida üllatusi, mis muutis olukorra meistririkoha ümber veelgi lahtisemaks. Võrkpallis, pärast seda, kui Raudteepolitsei oli välja lüütanud kaotajate voorus Politseikooli meeskonna, kes oli võrdlemisi tugev ja ühtlane meeskond, juhtus võitjate voorus üllatus, kus 4. pol.-jšk. võitis favoriidi Pol. Politsei! See oli üldse omapäraseim võistlus, mida varemalt pole nähtud. Pol. Politsei võitis esimese game'i 15:0, II-sel game'il sattus 4. pol.-jšk. hoogu ja pärast tasavägist mängu võitis 16:14; kolmandal game'il on 4. pol.-jšk. juba enesekindel ja ei lase Pol. Pol. meeskonda juhtimisele. Ka selle game'i võidab 4. pol.-jšk. 16:14, seega tubli võit 2:1!

Kaotajate vooru finaalis on Pol. Pol. selgesti üle Raudteepol. meeskonnast ja võidab 2:0 ning läheb uuesti 4. pol.-jšk. vastu. Selles mängus pani Pol. Pol. meeskond kõik oma võimed mängu ja võitis kergelt 2:0. Kuna kummalgi meeskonnal oli üks kaotus, siis tuli nende vahel pidamisele otsustav finaali, mis oli ka kõigest turniiril peetud mängudest kõige parem mängutehniliselt ja hoogus. Mõlemad pooled näitasid heaklassilist mängu, mis kaasa kiskus rõkkama terve rõdu täie rahvast. Ka selles mängus ilmutas Pol. Pol. meeskond vastasest

Võitja Poliitilise Politsei meeskond

paremat tagamängu ja kindlamat surumist, eriti aga Altosaare surumiste vastu ei leidnud 4. pol.-jšk. „õiget rohtu“. Pol. Pol. võitis finaali 2:0, olles kogu aeg parajalt juhtimisel.

Meistermeeskonna koosseisu kuulusid: E. Altosaar, A. Normet, A. Kaasik, R. Poom, E. Mikson, L. Uibopuu (E. Eelma, E. Kuuskme). Teisele kohale jäi 4. pol.-jšk. ja kolmandale Raudteepolitsei.

Rööbiti võrkpalliga viidi läbi ka korvpalliturniir, mis oli veelgi pinevam ja huvitavam kui võrkpall.

Peale nõrgemate meeskondade väljalangemist jäid järele Pol. Pol., 2. pol.-jšk. ja maajšk. koondis, kes kõik võrdselt ihaldasid meistrivõitlust.

Võitjate ringi finaalis Pol. Pol. võitis ootamatult kergelt 2. pol.-jšk. 32:14, kusjuures esimene poolaeg oli veel võrdlemisi tasavägine 14:9. Näis, et vastaste mänguvõime ei vastanud täiesti tagajärjele, kuid vea tegi 2. pol.-jšk. seega, et asetaski Parbo liiga ette mängima,

jättes kaitse nõrgaks. Kaotajate voorus 2. pol.-jšk. võitis maajšk. koondise, kuigi see võit ei tulnud kergelt. Maajšk. koondise mäng ja südidus väärivad siiski hindamist, kuna peab arvestama seda, et neil puuduvad harjutamise võimalused. 2. pol.-jšk. asus uuesti Pol. Pol. vastu. 2. pol.-jšk. kapten Parbo oli seekord oma väed hoopis paremini korraldanud ja mäng oli väga kinnine, kusjuures tulemus tõusis punkt-punktilt kord ühe, kord teise poole juhtimisel. Teise poolaja lõpul õnnestusid 2. pol.-jšk. mõned kaugevõidud ja sellest jätkus võiduks 29:25. Kuna mõlemal poolel 1 kaotus, tuli pidamisele otsustav finaali, mis ületas pinevuselt kõik seni peetud mängud. Tugev ja ilus mäng viis peagi pealtvaatajad hasarti ja mõlemad „leerid“ ergutasid lärmikalt „oma meeskonda“ võidule. Sellist tugevat ja tasavägist võistlust pole varemalt olnud poliitsei võistlusil. Ka mängutasemelt oli võistlus väga hea. Iga vastasmängija võimed olid pooltel teada ja sellele oli kohandatud ka strateegia. Kogu võistluse ajal korvid tehti vaheldumisi. Esimese poolaja võidab Pol. Pol. 11:9. Teise poolaja algul läheb 2. pol.-jšk. koguni 6 punktiga juhtima ja näib, et Pol. Pol. on murtud. Altosaar võtab „aeg maha“ ja peab meestega „sõjanõu“. Siis alustas Pol. Pol. spurti ja läks juhtimisele 2 punktiga. Enne lõppu, kui 2. pol.-jšk. meeskonnast on 4 veaga välja langenud Prööm ja Eliste, on Pol. Pol. võit kindlustatud. Tugeva võistluse võitis Pol. Pol. meeskond 25:21. Pärast võistluse lõppu avaldasid pealtvaatajad kaua kiitust mõlemale poolele. Poliitilise Politsei meeskonna koosseis: E. Altosaar, E. Mikson, A. Kaasik, A. Normet, L. Uibopuu (E. Eelma, E. Kuuskme, R. Poom). Lõppeks peab veel tunnustama kohtunike Lindgvisti ja Pürge tööd, kes tuntud liidukohtunikena juhtisid möödunud meistrivõistlusi täiesti korrektselt ja erapooletult. ALT.—

Ametlik osa

★ Politseitalituse poolt on antud load

laskeriistade ja laskemoonaga kauplemiseks: Ernst Jüri p. Kirikalile Viljandis, Tartu 1, maksvusega 16. septembrini 1939, Sidonie Karli t. ja Aaro Kusta p. Karmole Petseris, Vabaduse 10, maksvusega 13. oktoobrini 1939, Jakob Jaani p. Klaanile Petseris, Tartu 6, maksvusega 25. oktoobrini 1940, Karl Jüri p. Rumvoltile Põltsamaal, Jõgeva mnt. 6, maksvusega 13. oktoobrini 1940, Juhan Jaani p. Mätlikule Narvas, Tallinna mnt. 1., maksvusega 5. novembrini 1939, Villem Jakobi p. Rakfeldtile Paides, Turg 18, maksvusega 30. novembrini 1939, Gustav Jaani p. Bartelsile Leisi alevikus, maksvusega 11. novembrini 1939, Kaubamaja Lier ja Rossbaumi omanikele Franz Karli p. Lierile ja Ludvig Karli p. Rossbaumile Tallinnas, Viru 7, maksvusega 27. novembrini 1939, Karl Mihkli p. Lorentzile Türil, Viljandi 10, maksvusega 24. novembrini 1939, Hans Hansu p. Tautsile Tõrvas, Tartu 6, maksvusega 28. oktoobrini 1939, Georg Ado p. Lillemägile Kadrina alevikus, maksvusega 6. detsembrini 1939, Tartu Eesti Majanduse Ühisusele Tartus, Holmi 12, maksvusega 30. novembrini 1939, Tartu linna Laenukassa juhatusele Tartus, Laenukassa komisjonikaupluses, maksvusega 26. novembrini

1939, Elmar Georg Kertile Tallinnas, Tartu mnt. 53, maksvusega 1. detsembrini 1939, Vilhelm Jüri p. Bergmannile Tõrvas, Tartu 1, maksvusega 23. novembrini 1939, Jaan Ferdi p. Klasmanile Rakveres, Tallinna 36, maksvusega 27. novembrini 1939, Karl Andrese p. Kivile Antslas, Jaani 2, maksvusega 16. detsembrini 1939, Juuli Loorentsi t. Ahtmale Kilingi-Nõmmes, Pärnu 34, maksvusega 9. detsembrini 1939, Sõjaväe Majandusühisusele Tallinnas, Pikk 11, Tartus, Võidu 3, Võrus, Jüri 24, Rakveres, Lai 17, Pärnus, Kalevi 27, Narvas, Malmi 1 ja Viljandis, Tartu 6, maksvusega 31. detsembrini 1939, Hugo Tooma p. Pärnale Nõmmel, Pärnu 94, maksvusega 19. detsembrini 1939, August Jüri p. Lubjale Mustvees, Tartu 49, maksvusega 23. novembrini 1939 ja Mats Matsi p. Arrole Abja alevikus, maksvusega 31. detsembrini 1939.

Politseitalituses on registreeritud:

- 1) noorte ajakiri „Meie Noorus“, ilmub Tallinnas 10 korda aastas; väljaandja — Eesti Punane Rist ja vastutav toimetaja — Paul Rummo;
- 2) taimekaitse küsimusi käsitav ajakiri „Taimekaitse“, ilmub Tallinnas, kuus korda aastas; väljaandja — Taimekaitse Edendamise Ühing ja vast. toimetaja — Aleksander Ratt;
- 3) noorsoo ajakiri „Viiking“, ilmub Tartus üks kord kuus; väljaandja — Täisühing Kirjastus „Maret“ — T/Ü. V. Kask & R. Puusepp ja vastutav toimetaja — Richard Puusepp.

Küsimusi ja vastuseid

H. v-s. Küsimus. Kas kuulub politsei poolt vallakohtu korraldusel sissenõudmisele alaealise lapse kasuks tema isalt, kui hooldajalt ja eestkostjalt, ema varanduse osa, mis isa poolt alaealisele lubatud uuesti abiellumise korral ning on kohtu protokolli kantud?

Vastus. BES § 278 ja 1754 järgi peab lehestunud mees enne uuesti abiellumist kindlustama oma esimesest abielust lastele nende ema pärandusest neile kuuluvad osad. On laste pärandusosad vaestelastekohtu kaastegevusel kindlustatud, jääb laste isa edasi nende osade valitsejaks ja kasutajaks kuni laste täisealiseks saamiseni, millisel juhtumil ta on kohustatud lastele nende osad kätte andma. Valla vaestelastekohtul ei ole seaduslikku alust talt politsei kaudu administratiivkorras välja nõuda alaealisele lapsele kuuluvat ja vaestelastekohtu osavõtul kindlustatud pärandusosa.

Küsimus. Kas maakorraldusega rajatud heinamaa tee, mis läbipääsuks kõigile vaba ja mille ääres asub ainult üks majapidamine, loetakse Maanteede seaduse § 65 kohaselt erateeks või sama sead. § 4 kohaselt erakulul ehitatavaks ja korraspeetavaks avalikuks erateeks ja kas seesuguse tee korrashoiu kohustus kuulub asjaosaliste vahel jaotamisele Maanteede sead. § 22 või § 26 alusel?

Vastus. Faktiliste tunnuste järgi, näiteks asjaoludel, et heinamaale rajatud tee on vaba läbikäimiseks ja et selle ääres asub üks majapidamine, ei saa otsustada, kas see tee on erakulul korraspeetav avalik tee. Erakulul korraspeetava avaliku tee rajamiseks või tunnustamiseks peab olema administratiivvõimu sellekohane akt. Nii otsustab erakulul ehitatava ja korraspeetava tee avamise ja ehitamise maavalitsus, ära kuulates vastavate vallavolikogude arvamused. Edasi määrab olemasoleva eratee erakulul korraspeetavaks avalikuks teeks vallavolikogu vallavalitsuse ettepanekul või vastavali juhtumel maavalitsus. Samuti otsustab maakorraldamisel kohalik maa-amet erakulul ehitatavate ja korraspeetavate teede korraldamise küsimuse, ära kuulates maavalitsuse vastava osakonna arvamuse. Kui sellist administratiivakti ei ole olemas, tuleb eeldada, et kõnealune tee on eratee Maanteede seaduse § 65 mõttes, mispärast tähendatud tee ei kuulu seaduslikule korraspidamisele Maanteede seaduse § 22 korras.

TOIMETUS JA TALITUS: Toompea loss, Tallinnas. Eesti Pangas 543. Posti jooksev arve 377. Postkast üksiknumber 30 snt. **Kuulutuste hinnad:** 1/4 lk. Kr. —. Välis- ja esimene sisekaas Kr. 100. Pea- ja vastutav toimetaja: **A. Liit.** Tegev toimetaja:

Telef.: toimetus 471-90, talitus 448-92. Jooksev arve 438. **Tellimishind:** aastas Kr. 6.—, poolaastas Kr. 3.—, 60.—, 1/2 lk. Kr. 30.—, 1/4 lk. Kr. 15.—, 1/8 lk. Kr. 7.50. —. Tagumine sisekaas Kr. 75.—.

H. Põldvere. Väljaandja: **Politseiametnike Keskkoogu.**

Üleskutse

koguteose „Jüri Vilms“ asjus

12. märtsil 1939. a. pühitseme Jüri Vilmsi 50. sünnipäeva. Arvestades tema kustumatuid teeneid Eesti riigi sünniloos, on juba varem algatatud tema omaaegsete lähemate sõprade ja kaastööliste poolt mõte, et seda päeva tuleb tähistada esmajoones suurema koguteose väljaandmisega. Koguteose koostamiseks on juba varem valitud suurem toimetuse kolleegium ja praegu on loomisel Jüri Vilmsi Mälestamise Komitee (osakondadega kohtadel), kelle esimeseks ülesandeks on koguteose kirjastamine, edasi tema tööde väljaandmine jne. Seega loodetakse väärikselt mälestada esimese ja suurima Eesti iseisvuse märtri tööd ja tegevust.

Koguteos sisaldaks mõningaid uurimuslikke artikleid ja tahab enesesse koondada kõigi J. Vilmsi omaaegsete lähemate sõprade, kaastööliste ja -aegsete mälestusi.

Koguteose toimetus on juba varem pöördunud kirjalikult terve rea isikute poole kaastöö saamiseks, kuid täpsemate andmete ja aadresside puudusel pöördume nüüd veel kõigi poole, kellel on mingeid teateid, materjale ja andmeid Vilmsi kohta. Esijoones palume saata mälestusi oma kokkupuuteist Vilmsiga, olgu need lapsepõlvest või esimesist kooliaastaist (1889—1901), Pärnu kooliajast (1901—1907), üliõpilasaastaist (1907—1911) või tema hilisemast elust Tallinnas, eriti aga tema tegevusest 1917. ja 1918. a. Mälestustis tuleks erilist tähelepanu osutada kokkupuuteile J. Vilmsiga tema isiku, maailmavaate ja tegevuse, tema energiat, julguse, püsivuse, tahte hindamisele jne. Pole vaja kirjutada mitte ainult tähtsamaid sündmusi ja episoodide, vaid ka iga pisiasja ning juhus, mis aitab kuidagi valgustada J. Vilmsi elu ja tööd, on tähtis.

Peale mälestuste palub koguteose toimetus saata veel kirjavahetusi J. Vilmsiga ja muid asjasse puutuvaid dokumente, ülevõtteid, kirjalikke ülestähendusi jne. Kõik materjalid, pärast kasutamist, kui neid tagasi ei soovita, säilitatakse arhiivis.

Mälestused palutakse kirjutada lehe ühele küljele ja ära saata esimesel võimalusel. Tähtsuset kirjad palutakse saata tegevtoimetaja nimel. Kõik andmed lähendada aadressil Kompanii t. 1—5, Tartu.

Ilmus Sv. St. Topo-Hüdrograafia Os. väljaandel

„Eesti ja teised Läänemere kagupoolsed maad.“

Mõõt 1:1 000 000

Üksik kaardileht kr. 1.25
Kohanimedede indeks kr. 0.15.
Komplekt kaantes kr. 1.65.

Edasimüüjale hinnaalandus.

Kõige maitsvamad toidud ja
küpsised valmistate tarvitades

taimevõid „ASTA“

Saadaval kõigis toiduainete- ja delikatesskauplustes.

Taimevõitehas „OLIVIA“ Tallinn, Volta tän. 3. Telefon 431-97.

JOH. NARUSBERG

Kulla-kellasepa, emaileerimise ja graveerimise tööstus. Kella- ja kullasepaäri

Tallinn, Harju tän. 40 (hotell „Kuld Lõvi“ all), tel. 463-68.

Korralik hoolas töö.

Hinnad õiglased.

IKKA
ja
ALATI

OLLED:
SANGAR KANGE
TÖMMU
Ekstraal ERIPRUUL
MAHLAJOOGID
SIDRUNHAPPEJOOGID
MÜDU

S
A
K
U

ERA

Moodsaid elektriarmatuure

elu-, söögi-, magamistubadesse ja kabinetidesse.

Igasuguseid keedunõusid,

plaate ja triikraudu soovitab suures valikus

O - ü. TILGA & Ko ELEKTRIOSAKOND

Tallinn, Harju tänav 23.

Telefon 467-98, 482-83.

EEKS-MAJA

ASUTATUD 1866. A.

on kodumaa kõige vanem ja suurem kindlustusselts

Eeks-Maja Tallinnas, Harju tän. 45, telef. 478-08

Peaesindused: TARTUS, VILJANDIS, RAKVERES, VALGAS, PETSERIS

Tule-, elu-, murdvarguse-, klaasi- ja koduloomade-kindlustused

Täpne ja kiire kahjude tasumine ★ *Soodsad tingimused*

Firth-Vickers Stainless Steels Ltd.

Staybrite Works, Sheffield.

(Vanimad ja ainsad eritehased roostevaba- ja happeskindlate teraste valmistamises, mis on selle tehaste laboratooriumis leiutatud ja arendatud)

Maailma-tuntud kvaliteet- „STAYBRITE“

Mittekarastatavad roostevaba- ja happeskindlad terased järgmisiks otstarbeiks:

keemiatööstuses,
tekstiiltööstuses,
piimatööstuses,
majanduses,

toiduainete tööstuses,
õlletööstuses,
lennuasjanduses,
liiklemisasjanduses,

ehitusasjanduses,
dekoreerimiseks,
masinate ja muude apa-
raatide jaoks.

„STAINLESS“ karastatavad roostevaba- terased,

kuumusekindlad terased mitmesugustes plekkides, lattides ja traadi kujul, kui ka kõik-
sugustes teistes kujudes kas Tallinna kohapealsest laost või tehaseist Sheffieldist
alandatud hindadega. Annan teateid nende teraste tarvitamise ja ümbertöötamise kohta.

Tehaste esindus ja kohapealne ladu:

W. GREKER, Tallinn,

Lai tänav 21.

Telefon 437-94, 437-96.

Piirituse Puhastamise Vabrikute O-ü.
TALLINNA VIINAVABRIK

Merepuiestee 15.

Telefon 304-26.

*Napsid * Liköörid * Konjakid * Parfümeeria*

Rootsi Höganäs Billesholms A. B. ŠAMOTT-TOOTED

Keemilised ehitusvahendid

CELOTEX SUUREVORMILISED ISOLATSIOON- JA EHITUSPLAADID

Ehitusmaterjalid

A. & P. MIETENS

TALLINN, MEREPUIESTEE 15. TELEFON 306-46, 305-00.

Tallinna Juudi Ühispank

TALLINN, VENE TÄN. NR. 6. TELEFONID: 448-12, 448-25, 448-27 448-26.

Toimetab kõiki

PANGAOPERATSIOONE

sise- ja välismail.

Speditsoon, transport, kinnitamine.

E. A.-K. Ü. Erahäigla

TALLINN, NARVA MNT. 6-A, TEL. 428-80

VESIRAVILA

Avatud k. 9—11 ja 4—7

Pärmi-, söehappe-, merisoola-, männiekstrakti-, kodumaa tervismudara-, vahu- ja neljarakuvannid. — Charcot-, mantel-, kapillaar-, šoti-, ja aurudušid. — Istevann, valguskapp, aurukapp ja diatermia tervismudaga.

MEHAANILINE PUUTÖÖSTUS

O.-U.

A. FLEMMING & KO

Tallinn, Tina tän. 19

Telefon 309-26

Mehaaniline
tiseritööstus

Restoran

F. IVANOV

Tallinn, Estonia puiestee 29

Telefon 467-75

Maitsvad söögid Odavad hinnad

Külastage

RESTORANI

„Liiva”

LIIVA ALEVIKUS

RAUDALU MNT.

TELEFON NR. 451-97

Ilus väljasõidukoht!

PARIM KÖÖK

KÜLMAD NAPSID

MAITSVAD SUUPISTED

Külastage

RESTORAN-
ÖÖLOKAAL-
KOHVIK-
BAARI

„O-K”

Tallinn, S. Karja 18

U.-U. „Emlo” U.-U.

TALLINN, AIA TÄN. 10. TELEFON 431-08

Kõrges headuses

NAPOLEON-KONJAK

PRANTSUSE KONJAKI SEGU

Saadaval igas veinikaupluses ja res-
toranis Eestis

Osaühisus **Hiiu - Kärkla Kalevivabrik** Asutatud 1829. a.

Vabrik: Kärkla, kõnetraat 2, telegr. aadress „KALEVIVABRIK — KÄRDLA“
Juhatus ja ladu: Tallinn, Vana Posti 6, kõnetraat 461-59, telegr. aadress „DAGOTUCH — TALLINN“

Sadama ladu: Tallinn, Uus Hollandi 9, kõnetraat 305-59

Valmistab ja soovitab tuntud kõrges headuses:

palitu-, mantli-, ülikonna- ja kleidiriideid ja kaleveid, sõjaväe, kaitseliidu ja ametnike vormiriideid, voodivaipu ja suurrätikuid
MÜÜGIL PARIMATES TEKSTIILKAUBAÄRIDES ÜLE EESTI

A. Klaff

Asutatud 1883. a.

Paberi- ja kirjutus-
materjalikauplus
Tallinn, Harju 21

Tel. 436-51

Karusnahaäri

F. L. Mertens

Tallinn, Pikk 12

Telefon 430-85

Hotell-restoran-baar „EUROPA“

Tallinn, Viru 24. Telef. 467-01

Eriti suur baar heade söökidega Muusika lõunaajal ja õhtul

Elektrilemendi-
tehas

„Ika“

Insener N. Raag
Tallinn, Kopli 40
Tel. 464-03

Soovitab püsivas
headuses:

anoodpatareisid,
küttepatareisid,
taskulambipatareisid
ja muid elemente

Kohvik & kondiitriäri
H. Feischner

Tallinn, Harju 48
Telef. 445-00, 479-00

Restoran-öölokaal „MAXIM“

Nõmmel, Turuplats 1. Telef. 520-25

Parim väljasõidukoht

Igapäev muusika, kabaree, elektribaar

Austusega omanik

DRÄGER Drägerwerk – Lübeck

Õhu-, gaasi-,
suitsukaitsevahendid

- Kaitsevääle
- Politseile
- Tuletõrjele
- Kodanik.
kaitsele

Ainuesindaja
Eestis :

Viktor Thoen & Ko. Tallinn, Kentmanni 8. Telefon 459-53.

Restoran

„Nõmme“

Nõmmel, Pärnu mnt. 129,
Telefon 520-68.

*Head napsid.
Head suupisted.*

*Raud-reformvoodeid,
Karva- ja mererohust madratseid,
Lastevankreid,
Põrandavaipu*

suures valikus soovitab

J. Kvit Tallinn, Pärnu mnt. 12.
Krediit Panga majas. Telefon 447-93.

Makaronitehas „MINERVA“

Soovitab kõrges headuses: **makarone, mu-
namakarone, nuudleid ja tähtnuudleid.**
Tallinnas, Alberti tän. 4. Tel. 435-28.

Meeste ja naiste riiete rahvusvahelised

Akadeemilised juurdelõikuse kursused

Tallinn, Niguliste t. 16. Tel. 438-50.

Põhjalik ettevalmistus riiklikule kutseksamile vastavate õppejõudude abil. Kursused on harilikud ja kiires korras (erikursused). Kursustele vastuvõtt igal 1. ja 15. kuupäeval. Nõudke maksuta kursustele registreerimise „avaldus“, mis garanteerib vaba koha kursustel. Moodne õppemeetod spetsialistide juhatusel.

Hotell „Kuld Lõvi“

TALLINN, HARJU 40 ● TELEFON 426-27

Suuremad ja vähemad ruumid
kooskäämisiks ● Parim köök

BALTOLIN-

*SILLAMÄE tehase toodang — võrdub parimale
välismaa bensiinile, sealjuures on aga ökonoomsem.*

AUTOOMANIKUD, tarvitage

BALTOLIN'I

ja TEIE HOIATE KOKKU!

*MÜÜGIKOHAD TALLINNAS: I Veneturg, Kalevi
aia vastas, II Nõmmel, Vabaduse pst., III Sillamäel*

Müük suurel ja väikesel arvul üle maa SHELL COMPANY kaudu.

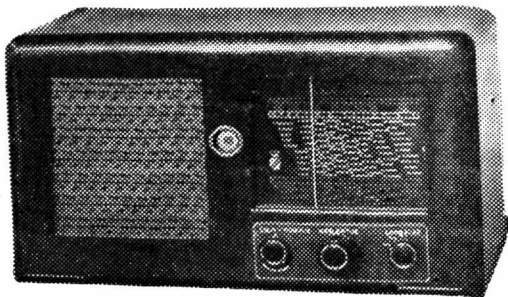
TALLINNA MAJAOMANIKKUDE PANK

HARJU TÄNAV NR. 45

TELEFON 443-67

KODUNE KESKJ. 478-50

**HOIUSUMMAD, LAENUD,
VÄLISRAHA JA SEIFID
LINNAMAKSUDE VASTUVÕTMINE**

SUPREMA

PATAREI- & VÖRKVASTUVÖTJAD

Tallinna Manufaktuur & Kaubanduse A-S.

RAADIOLADU

Tallinn, Teenri tän. 1, telefon 426-56. Postkast 231

J. L. P.

G. MALKOW-PANIN

METSAEKSPORTÖÖR

TALLINN, PIISKOPI 2 • TELEFON 465-02

OSTAB PROPSE JA EKSPORT-KUUSELATTE

KUDUMIS- JA KETRAMISVABRIK

A/s Vennad TOFER

Kontor: Tallinn, Suur Karja 10. Tel. 450-00

Vabrik tarvitab ainult head
ameerika puuvilla

Valmistab oma kedratud lõngast moodsaid:

Kleidi-, särgi-, põlle-, pesu-, püksi-, padjapüüri-, madratsi-, vihmakuue-, rootsi-, oxfordi-, jõhvi-, tasku- ja naiskodukaitse vormiriiet, kalinguri, flanelli jne. Iseäranis suures valikus spordiriietust: kostüümi, mantli ja tuulejaki jaoks.

HIND 30 SENTI

KINDLUSTUSAKTSAELET
EESTI LLOYD

SUUREMAID
JA VANEMAID
KODUMAA KINDLUSTUSSELTSE
ESINDUSED KOGU EESTIS
KIIRE JA ÕIGLANE KAHJU-
TASUDE ÕIENDAMINE

EESTI LLOYD

Sisseostudel mõelge meie

PA-MU *seeriale:*

*PA-MU juuksefiksiiv, mitterasvatav
PA-MU vahukreem habemeajamiseks
PA-MU kölniveed
PA-MU brillantiin
PA-MU puuder*

A.-S. EPHAG'I laboratoorium, Tallinn